
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W GMINIE LIBIĄŻ NA LATA 2014-2016

STYCZEŃ 2014

Redakcja:
Magdalena Rogowska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Burmistrz Libiąża składa podziękowania dla przedstawicieli instytucji zaangażowanych w proces przygotowania projektu niniejszego dokumentu oraz dla Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych za moderowanie prac Grupy Roboczej i wsparcie w przeprowadzeniu konsultacji społecznych”

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA PROGRAMU	3
ROZDZIAŁ 2. RAMY PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	6
RAMY PRAWNE.....	6
DOKUMENTY WYŻSZEGO RZĘDU	6
ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ	8
3.1. CELE I METODOLOGIA BADANIA	8
3.2. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE W ŚWIELE DANYCH ZASTANYCH.....	11
3.3. PROBLEM PRZEMOCY W SWIETLE BADAŃ ILOŚCIOWYCH	13
3.3.1. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA	13
3.3.2. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE	15
3.3.3. PERSPEKTYWA ŚWIADKA PRZEMOCY.....	25
3.3.4. PERSPEKTYWA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY	28
3.3.5. PERSPEKTYWA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC	32
3.4. FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ JAKOŚCIOWYCH.....	36
3.5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE GMINY LIBIĄŻ	38
3.6. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	39
ROZDZIAŁ 4. PLAN STRATEGICZNY	42
4.1. PRIORYTETY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ..	42
4.2. ZESTAWIENIE CELÓW I DZIAŁAŃ PROGRAMU	45
ROZDZIAŁ 5. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	58
ZAŁĄCZNIKI	59
ZAŁĄCZNIK 1. SKŁAD GRUPY ROBOCZEJ DS. PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	59

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA PROGRAMU

Rodzina stanowi system wewnętrznych powiązań, w których wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a jakakolwiek zmiana wpływa na jego całość. Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Definicja zawarta w art.2 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych, oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

Aby skutecznie zapobiegać przemocy i zwalczać jej negatywne skutki konieczne jest podjęcie szerokich działań wobec występowania tego zjawiska, uwzględniając prowadzenie bezpośrednich oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jak i doskonalenie procedur interwencyjno-prawnych. Uchwalenie **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy** to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz innych ustaw, który nakłada na gminy obowiązek tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem Programu jest **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje**. Przemoc w rodzinie nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Zadaniem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Współpraca samorządu gminnego z administracją rządową, innymi podmiotami przy realizacji programu powinna przynieść wymierne efekty w postaci ograniczenia zjawiska przemocy w gminie Libiąż. Program stanowi także integralną część Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014-2020.

W procesie tworzenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2016 uczestniczyli eksperci – przedstawiciele instytucji z gminy Libiąż zajmujący się zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz mieszkańcy gminy uczestniczący w konsultacjach społecznych.

Proces tworzenia programu składał się z kilku etapów, które przedstawia rysunek 1.

RYSUNEK 1. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W GMINIE LIBIĄŻ NA LATA 2014 – 2016 – ETAPY TWORZENIA

Pierwszy etap procesu tworzenia Programu polegał na przeprowadzeniu badań diagnozujących problemy przemoc w rodzinie w gminie Libiąż. Badając problem wykorzystano trzy sposoby:

- I. analizę danych zastanych,
- II. ankietę przeprowadzoną wśród 224 mieszkańców gminy Libiąż,
- III. zogniskowany wywiad grupowy z udziałem 10 instytucji/organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Diagnoza została skonstruowana na podstawie określenia aktualnych problemów przemocy w rodzinie w gminie Libiąż, przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych będących w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również instytucji i organizacji z nim współpracujących.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy i sugestie mieszkańców opracowano założenia, cele i działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym celu została powołana Grupa Robocza ds. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2016, której skład osobowy został przedstawiony w załączniku do niniejszego programu.

W ramach spotkań warsztatowych Grupy Roboczej dokonano analizy SWOT – czyli identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej pod kątem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wypracowano założenia oraz zaplanowano cele i działania programu. Na kolejnych spotkaniach grupy roboczej zaplanowano wskaźniki oraz sposób monitoringu i ewaluacji Programu.

Podczas opracowywania Programu przyjęto założenia, że jego formułowanie i wdrażanie jest procesem społecznym. Ważnym elementem było więc włączenie lokalnej społeczności w proces tworzenia dokumentu. W związku z tym, mieszkańcy gminy zostali zaproszeni do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych i wyrażenia swojej opinii o założeniach projektu dokumentu i proponowanych działaniach.

Pierwszym etapem konsultacji społecznych był piknik promocyjno-informacyjny „Targowisko pomysłów”, podczas którego konsultowano założenia do projektu Programu. W trakcie trwania pikniku mieszkańcy mieli możliwość wyrazić swoje opinie na temat założeń, mogli wskazać propozycje działań, jakie należałoby podejmować w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szacuje się, iż w konsultacjach wzięło udział 170 mieszkańców gminy Libiąż.

Drugim etapem konsultacji było zorganizowanie w styczniu br. 2 spotkań konsultacyjnych skierowanych do przedstawicieli instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz do mieszkańców gminy Libiąż. Podczas spotkań prezentowano cele i działania zawarte w projekcie Programu. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość wyrażenia swoich opinii o proponowanych działaniach oraz zgłoszenia uwag do projektu Programu.

Ostatnim etapem konsultacji społecznych było przesłanie projektu dokumentu podmiotom zaangażowanym w działania służące przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zamieszczenie projektu Programu na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Gminy Libiąż.

ROZDZIAŁ 2. RAMY PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

RAMY PRAWNE

Głównym aktem prawnym określającym zadania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest **Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie** (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493), która wprowadza definicję przemocy w rodzinie, precyzuje zadania na poszczególnych szczeblach samorządu, określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc. Ustawa znowelizowana w 2010r. nakłada na gminę obowiązek tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- ⇒ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ⇒ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- ⇒ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ⇒ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ponadto, Ustawa wprowadza procedurę Niebieskie Karty, jako narzędzie, w oparciu o które odbywa się podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. Sposób realizacji procedury określa **Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”**, zgodnie z którym członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

- ⇒ udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- ⇒ podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- ⇒ zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- ⇒ opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- ⇒ rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

Sposób postępowania w sytuacji występowania przemocy w rodzinie regulują również przepisy **Kodeksu Karnego (Dz. U. 1997 r. Nr 88, poz. 553) oraz Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (Dz. U. 1964 r. Nr 9, poz. 59)**.

DOKUMENTY WYŻSZEGO RZĘDU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób doznających Przemocy w Gminie Libiąż wpisuje się w cele i kierunki działań innych programów obowiązujących na szczeblu lokalnym czy centralnym. Do głównych dokumentów należą:

1 Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016, zakładający następujące cele:

- ⇒ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- ⇒ zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie
- ⇒ zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc
- ⇒ zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie

W projekcie zmian w **Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2020** pozostawiono rozwiązania, które sprawdziły się przez kilka lat obowiązywania dotychczasowego Programu, wprowadzając jednocześnie nowe działania, dzięki którym walka z przemocą w rodzinie stanie się bardziej skuteczna. Program zakłada następujące cele:

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Cele szczegółowe:

- ⇒ zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ⇒ zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- ⇒ zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie
- ⇒ zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2020 w zakresie celu strategicznego: zintegrowany system profilaktyki, ograniczania problemów uzależnień i zachowań aspołecznych.

ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ

Niniejsza część Programu została sporządzona na podstawie badania pt. „Diagnoza problemu przemocy w Gminie Libiąż” przeprowadzonego przez Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych w ramach projektu „Doskonalenie mechanizmów konsultacji społecznych w Gminie Libiąż” realizowanego w partnerstwie z Gminą Libiąż i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Libiążu. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od lipca do września 2013r., a jego wyniki stanowiły punkt wyjścia do tworzenia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014-2016”.

3.1. CELE I METODOLOGIA BADANIA

Głównym celem badania było **oszacowanie skali zjawiska przemocy w gminie Libiąż, poznanie postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie oraz ocena systemu przeciwdziałania i zwalczania problemu przemocy w gminie**. Szczegółowe pytania badawcze zostały przedstawione w odniesieniu do 5 głównych obszarów badawczych (rysunek 1).

Rysunek 1.

OPINIE MIESZKAŃCÓW NA TEMAT PRZEMOCY

- Jakie zachowania mieszkańcy uznają za przemoc w rodzinie? Jakie oznaki mogą świadczyć o przemoc?
- Kogo w opinii mieszkańców najczęściej dotyka przemoc w rodzinie?
- Czy mieszkańcy przyzwalają na stosowanie przemoc w niektórych sytuacjach?
- Jakie są opinie mieszkańców odnośnie reagowania na przemoc?
- Jakie są opinie mieszkańców na temat karania dzieci?
- Czy mieszkańcy znają instytucje, które udzielają wsparcia w sytuacjach wystąpienia przemoc w rodzinie?

ŚWIADEK PRZEMOCY

- Czy mieszkańcy gminy dostrzegają problem przemoc w rodzinie w swoim otoczeniu?
- Czy mieszkańcy interweniują, gdy spotykają się z problemem przemoc w rodzinie?
- Z jakich powodów mieszkańcy nie reagują na problem przemoc?

OSOBY DOZNAJĄCE PRZEMOCY

- Jaka część mieszkańców doświadczyła przemoc w rodzinie?
- W jaki sposób reagowali na przemoc?

OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC

- Jaka część mieszkańców stosowała przemoc wobec członków swojej rodziny?
- Czy starali się zmienić zachowanie?

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W GMINIE LIBIĄŻ

- Jak wygląda współpraca między instytucjami w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego? Czy pozwala na skuteczne przeciwdziałanie przemoc w rodzinie i wspieranie ofiar przemoc?
- Jakie są słabe i mocne strony systemu?
- Jakie czynniki zewnętrzne sprzyjają lub zagrażają skutecznemu przeciwdziałaniu, wykrywaniu i zwalczaniu problemu przemoc?

Aby odpowiedzieć na wskazane pytania przeprowadzono analizę danych zastanych, badania ilościowe i badania jakościowe. Takie podejście pozwoliło na przedstawienie problemu przemoc z różnych perspektyw oraz weryfikację wniosków.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny oraz Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

BADANIA ILOŚCIOWE

Badanie zrealizowano przy wykorzystaniu ankiet papierowych w okresie 3-20 września 2013 r. Dystrybucja ankiet na terenie gminy miała charakter dogodnościowy – kwestionariusze były dostępne w siedzibach instytucji i organizacji działających w Libiążu, Żarkach i Gromcu (przychodnie, szkoły, Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Aktywności Obywatelskiej, Klub Integracji Społecznej, organizacje pozarządowe, itp.). Mieszkańcy wypełniali ankiety i przekazywali je do wskazanych miejsc lub osób zajmujących się dystrybucją. Z 500 rozdyskrebowanych kwestionariuszy uzyskano 224 wypełnione ankiety, które zostały poddane analizie. Ze względu na brak możliwości losowego doboru próby, badania nie są reprezentatywne – wyniki nie mogą być uogólniane na populację mieszkańców gminy.

BADANIA JAKOŚCIOWE

W celu uzyskania bardziej pogłębionych informacji na temat funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Libiąż przeprowadzono wywiad grupowy (*focus*) z przedstawicielami instytucji i organizacji działających w tym obszarze na terenie gminy. W spotkaniu zorganizowanym 26 września 2013 roku wzięło udział 9 osób. Podczas rozmowy poruszano zagadnienia związane z charakterystyką zjawiska przemocy i rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy, działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, współpracy międzyinstytucjonalnej oraz potencjału i potrzeb instytucji zaangażowanych w system.

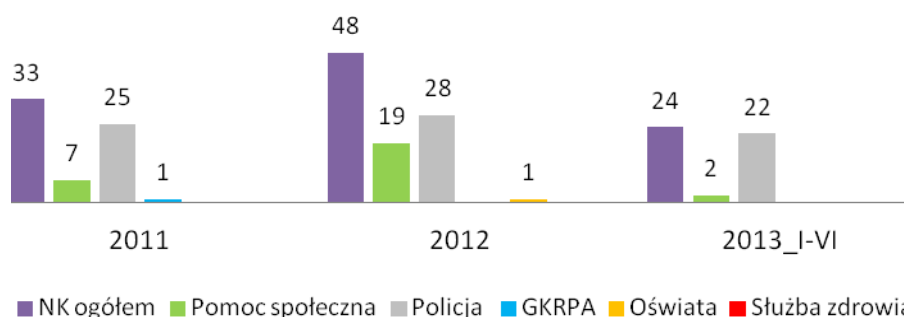
Wyniki badań zostały zaprezentowane zbiorczo w kolejnych rozdziałach Programu.

3.2. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE W ŚWIETLE DANYCH ZASTANYCH

Ze względu na charakter problemu przemocy, bardzo trudno jest oszacować faktyczną liczbę osób, których on dotyka. Powołując się na badania ogólnopolskie z 2011 roku¹ można stwierdzić, że 27% dorosłych Polaków doświadczyło przemocy fizycznej, 38% - przemocy psychicznej, a 5% - przemocy seksualnej. Do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 16% badanych, psychicznej – 26%, seksualnej zaś 1%. Bardzo często przemoc domowa jest jednak ukrywana i duża część osób, które jej doświadczają, nie decyduje się na ujawnienie i zwrócenie się o pomoc do instytucji działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Świadczą o tym dane o liczbie ofiar przemocy wyliczone w oparciu o liczbę wypełnionych Niebieskich Kart w roku 2011 w Polsce: 113 546.

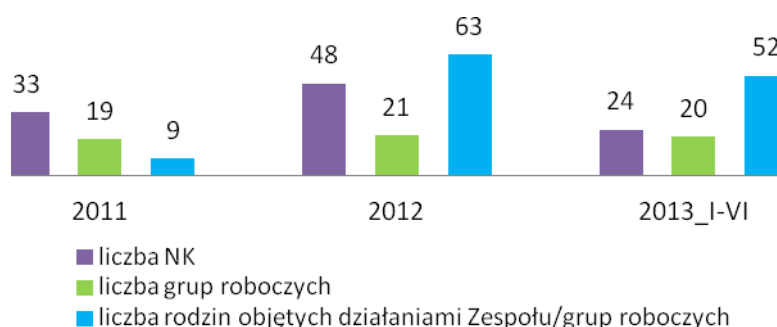
Dane o procedurze Niebieskie Karty w gminie Libiąż w latach 2011-2013 zestawiono na wykresach 1 i 2. W 2011 roku sporządzono 33 Karty, w 2012 – 48, a do połowy 2013 – 24 Karty. W każdym roku większość Niebieskich Kart wypełniana była przez Policję i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, w pojedynczych przypadkach – przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i placówki oświatowe, ani razu natomiast nie uczestniczyła w tym służba zdrowia.

WYKRES 1. LICZBA NIEBIESKICH KART SPORZĄDZANYCH W GMINIE LIBIĄŻ W LATACH 2011-2013 W PODZIALE NA INSTYTUCIE

Do wyjaśnienia i rozwiązania konkretnych przypadków zgłaszanej przemocy powoływane są grupy robocze – w 2011 pracowało 19 takich grup, w kolejnych latach 20 i 21. Liczba rodzin objętych działaniami zespołu ze względu na zdiagnozowanie problemu najwyższa była w roku 2012 – 63 rodziny.

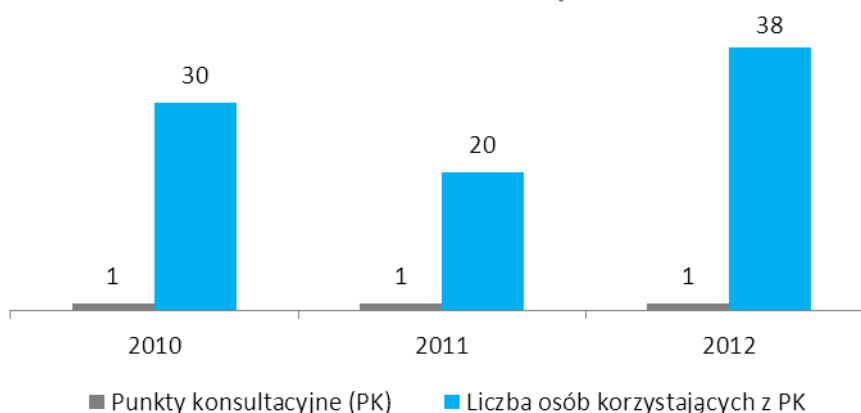
WYKRES 2. REALIZACJA PROCEDURY NIEBIESKIEJ KARTY W GMINIE LIBIĄŻ W LATACH 2011-2013

¹ „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie”. Raport Millward/Brown dla MPIPS, 2011.

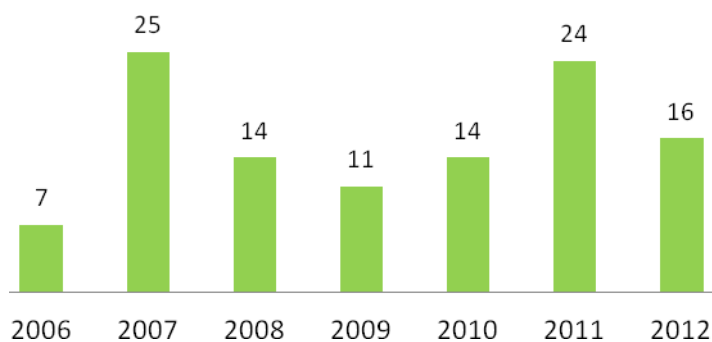
Na terenie gminy Libiąż funkcjonuje jeden Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, w którym udzielane są porady osobom i rodzinom z problemem przemocy. W roku 2012 skorzystało z nich 38 osób, zaś w poprzednich latach odpowiednio 20 i 30 osób.

WYKRES 3. INFRASTRUKTURA INSTYTUCJI POMAGAJĄCYCH OFIAROM PRZEMOCY

Przemoc domowa, w myśl ustawy o pomocy społecznej, jest jednym z powodów przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoby i rodziny dotknięte tym problemem mają możliwość skorzystania z wieloaspektowej pomocy zarówno finansowej, jak i rzeczowej, psychologicznej, prawnej oraz w postaci pracy socjalnej. Dane z lat 2006-2012 wskazują, że w poszczególnych latach liczba rodzin zgłaszających się o pomoc z powodu przemocy zmienia się, jednak najwięcej rodzin wspierano z tego tytułu w latach 2007 i 2011, w 2012 liczba ta wynosiła 16.

WYKRES 4. LICZBA RODZIN, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY Z TYTUŁU WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

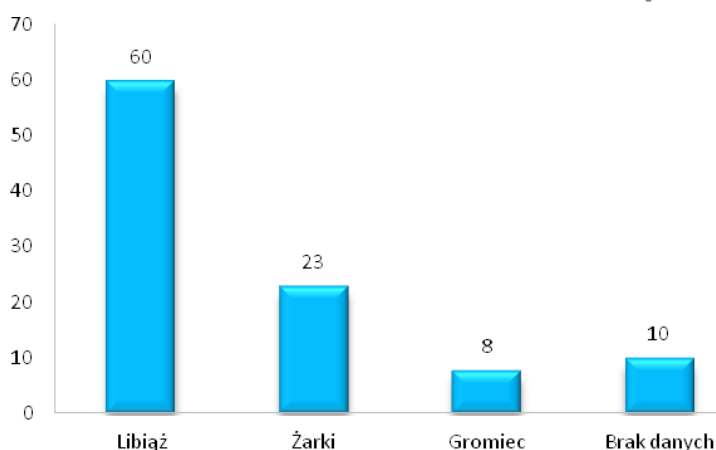
Podsumowując, dane dotyczące liczby sporządzonych Niebieskich Kart nie oddają w pełni obrazu problematyki przemocy domowej na terenie gminy. Zjawisko to jest trudne do zdiagnozowania między innymi ze względu na obawę przed sprawcą przemocy i niewiarę w jakąkolwiek zmianę.

3.3. PROBLEM PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ ILOŚCIOWYCH

3.3.1. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA

W badaniu wzięło udział 224 mieszkańców Gminy Libiąż. Wśród respondentów przeważały kobiety (77%). Ankiety dystrybuowano na terenie całej gminy, dzięki temu udało się uzyskać informacje zarówno od mieszkańców miasta Libiąż (60% badanych), Żarki (23%) oraz Gromca (8%). Część osób nie odpowiedziało na pytanie o miejsce zamieszkania.

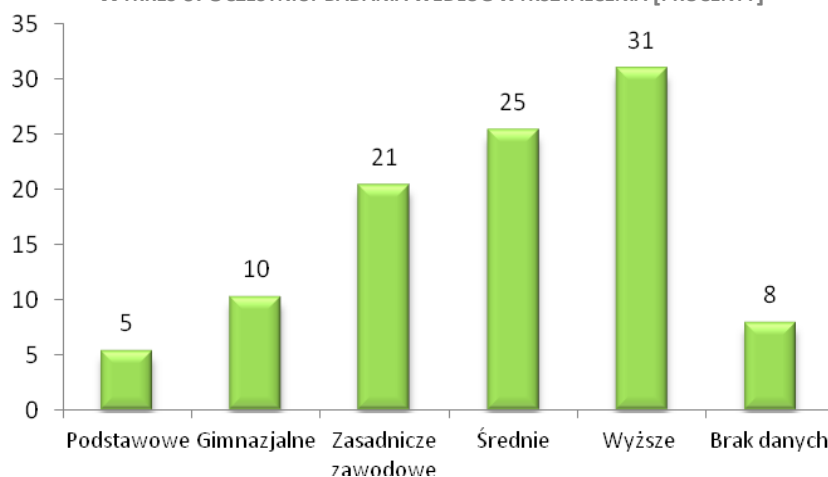
WYKRES 5. UCZESTNICY BADANIA WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA [PROCENTY]

N=224

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, wśród badanych mieszkańców gminy przeważały osoby z wykształceniem wyższym (31%) i średnim (25%). Co 5-ty respondent miał wykształcenie zawodowe (21%). 8% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

WYKRES 6. UCZESTNICY BADANIA WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA [PROCENTY]

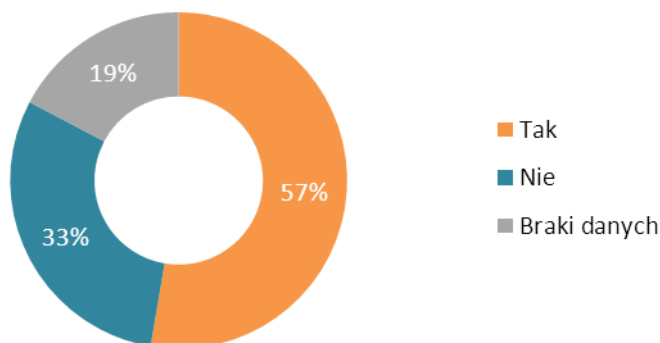

N=224

Wśród uczestników badania 57% miało dzieci, jednak aż 19% nie odpowiedziało na pytanie o posiadanie potomstwa.

WYKRES 7. POSIADANIE DZIECI PRZEZ UCZESTNIKÓW BADAŃ [PROCENT]

Czy posiada Pan(i) dzieci?

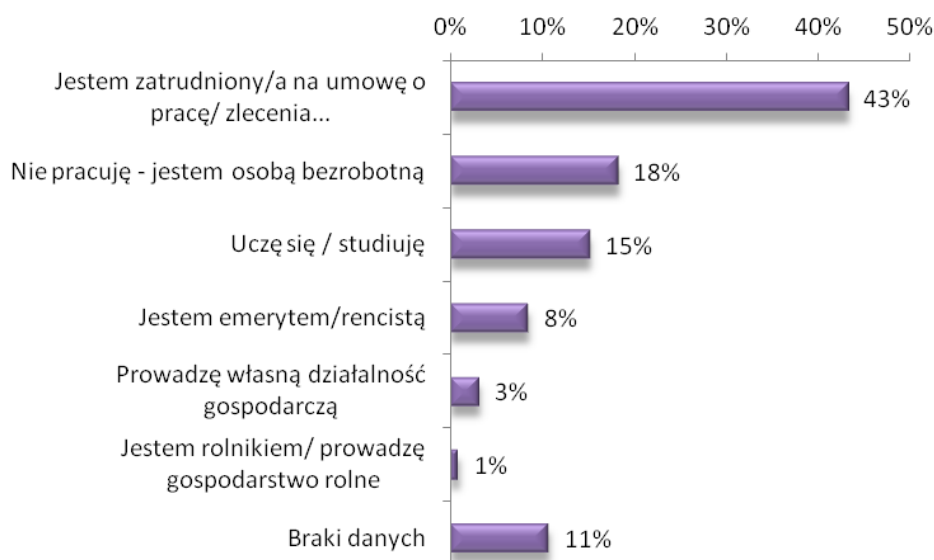

N=224

Wśród 128 osób posiadających dzieci blisko połowa wychowuje 2 dzieci (46%), 32% ma 1 dziecko, a 22% - 3 i więcej.

Biorąc pod uwagę status zawodowy respondentów, najczęściej (43%) to osoby zatrudnione. Blisko co piąty badany nie pracuje lub jest bezrobotny, 15%- uczy się lub studiuje.

WYKRES 8. UCZESTNICY BADAŃ WEDŁUG STATUSU ZAWODOWEGO

N=224

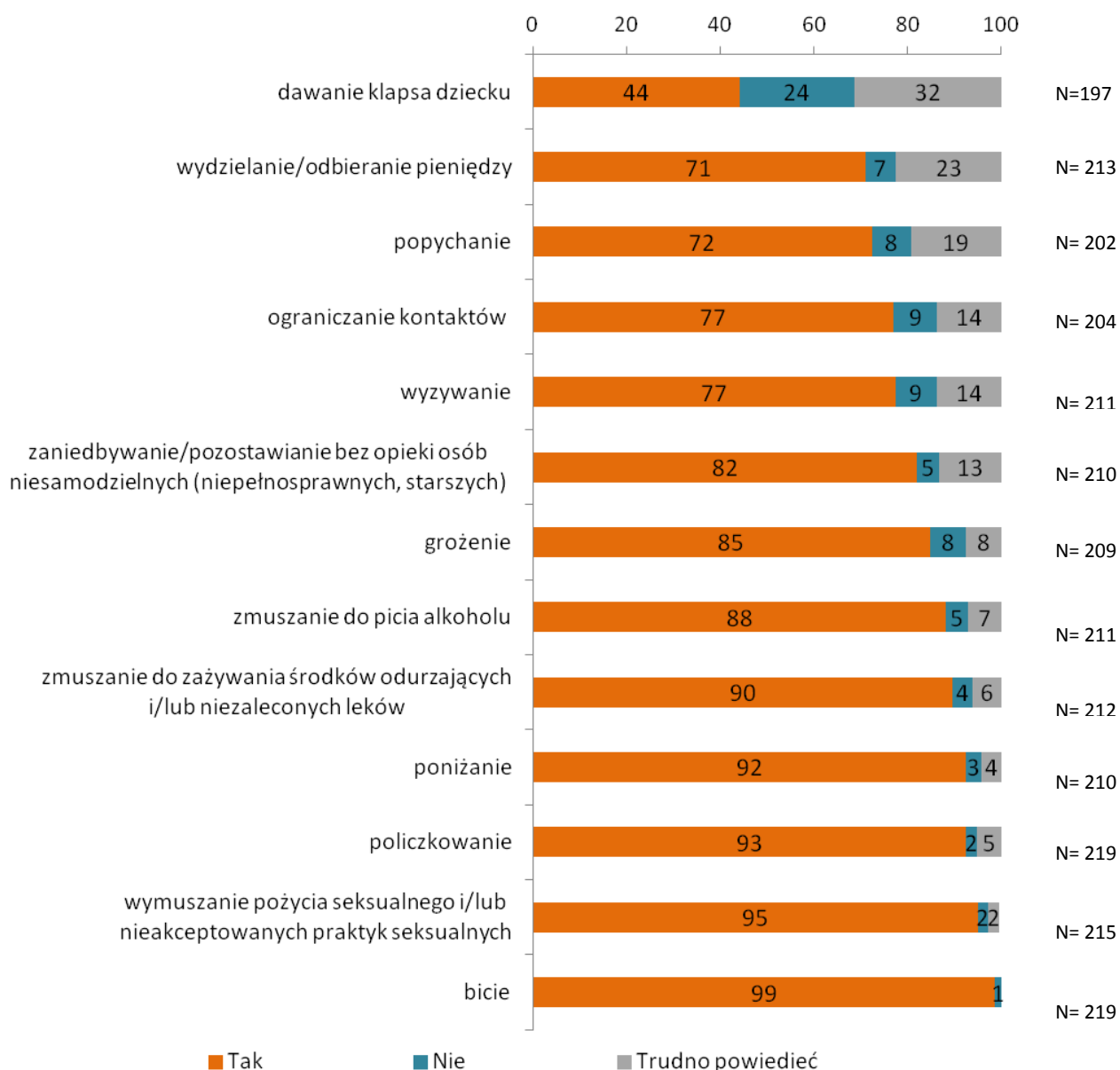
Najwięcej ankiet uzyskano od mieszkańców w młodszych grupach wiekowych: osoby w 18-35 lat stanowią 42% próby, mieszkańcy w wieku 36-55 lat – 22%. 14% badanych to osoby powyżej 56 roku życia.

3.3.2. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE

Pierwszy blok pytań zawartych w ankiecie dotyczył opinii mieszkańców gminy na temat przemocy w rodzinie. Wykres 9 prezentuje rodzaje zachowań, które mieszkańcy uznawali za przemoc.

WYKRES 5. ROZUMIENIE I DEFINIOWANIE PRZEMOCY PRZEZ UCZESTNIKÓW BADANIA [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

Które z poniższych zachowań, stosowanych wobec członka rodziny, są według Pana/i przemocą w rodzinie:

Za „przemoc w rodzinie” większość badanych uważa bicie (99%), wymuszanie pożycia seksualnego (95%), policzkowanie (93%), poniżenie (92%), zmuszanie do zażywania środków odurzających (90%) i picia alkoholu (88%), grożenie (85%). Najwięcej kontrowersji wzbudziło dawanie klapsa dziecku – 45% badanych zaklasyfikowało takie działanie jako przemoc, a 32% nie było pewnych („trudno powiedzieć”), co oznacza, że część osób może usprawiedliwiać takie postępowanie w zależności od sytuacji.

Zestawiając ze sobą odpowiedzi kobiet i mężczyzn można zauważyć, że mężczyźni rzadziej niż kobiety uznawali następujące zachowania jako przemoc: popychanie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie kontaktów z bliskimi oraz dawanie klapsa dziecku (tabela 1).

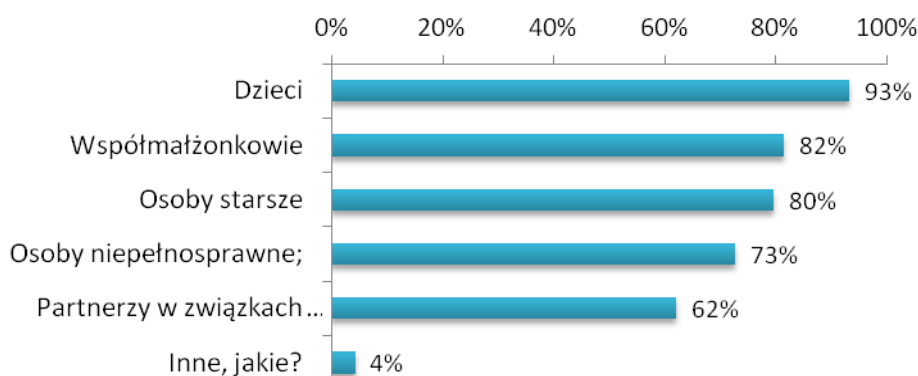
TABELA 1.

Zachowanie	Odsetek kobiet uznających zachowanie za przemoc	Odsetek mężczyzn uznających zachowanie za przemoc
bicie	99%	98%
wymuszanie pożycia seksualnego i/lub nieakceptowanych praktyk seksualnych	97%	89%
poniżenie	93%	90%
policzkowanie	94%	88%
zmuszanie do zażywania środków odurzających i/lub leków	91%	85%
zmuszanie do picia alkoholu	89%	89%
grożenie	91%	70%
zaniedbywanie/pozostawianie bez opieki	84%	77%
wyzywanie	85%	52%
ograniczanie kontaktów z bliskimi	80%	67%
popychanie	78%	52%
wydziałanie/odbieranie pieniędzy	73%	63%
dawanie klapsa dziecku	48%	29%

W opinii badanych najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie mogą być dzieci (93%) współmałżonkowie (82%) oraz osoby starsze (80%).

WYKRES 6. OSOBY MOGĄCE DOZNAWAĆ PRZEMOCY W RODZINIE W OPINII BADANYCH [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

Kto według Pana/i może być ofiarą przemocy w rodzinie?

Wartości nie sumują się do 100% - każda osoba mogła wybrać więcej niż 1 odpowiedź; N=216

O występowaniu przemocy w rodzinie, według zdecydowanej większości badanych (92%), świadczą widoczne ślady pobicia na ciele. Dla dużej liczby respondentów oznaką przemocy jest także nadużywanie alkoholu (77%), krzyki i wyzwiska (71%), zaniedbane dzieci (67%). Tylko co drugi badany uważa, że zmiany nastroju i zachowania dorosłych oraz problemy w nauce dzieci mogłyby świadczyć o sytuacji przemocowej (wykres 11). Powyższe odpowiedzi pokazują, że mieszkańcy najczęściej utożsamiają przemoc z przemocą fizyczną.

WYKRES 7. OZNAKI ŚWIADCZĄCE O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY W RODZINIE [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

Które ze wskazanych sygnałów mogą Pana/i zdaniem świadczyć o występowaniu przemocy w rodzinie?

Wartości nie sumują się do 100% - każda osoba mogła wybrać więcej niż 1 odpowiedź.

N=224

Badanych zapytano również o przyczyny przemocy w rodzinie. Respondenci zostali poproszeni o wybranie z listy maksymalnie 3 czynników, które ich zdaniem leżą u podstaw przemocy w rodzinie. Jako najczęstszą przyczynę przemocy badani wskazywali nadużywanie alkoholu – 71% wskazań. Drugim najczęściej wskazywanym czynnikiem była nieumiejętność radzenia sobie z własną złością i agresją – 59% wskazań. Stosunkowo często wskazywano również zaburzenia psychiczne jako przyczynę przemocy w rodzinie. Czynniki związane z dziedziczeniem przemocy w rodzinie – obserwowanie agresywnych zachowań w rodzinie czy doświadczanie przemocy w dzieciństwie wskazywało 25% badanych. Jeszcze mniej wskazań odnotowano w przypadku problemów z porozumiewaniem się czy brakiem umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów – odpowiednio 23% i 22%. Upatrywanie przez badanych najczęstszej przyczyny przemocy w rodzinie w nadużywaniu alkoholu, wskazuje na obecność stereotypów w myśleniu o przemoc w rodzinie i braku rzetelnej wiedzy w tym zakresie. Na obecną chwilę nie istnieją bowiem żadne badania potwierdzające istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy uzależnieniem od alkoholu a stosowaniem przemocy w rodzinie. Faktem jest natomiast współwystępowanie obu zjawisk. Nadużywanie alkoholu bardzo często towarzyszy aktom przemocy w rodzinie, ale nie jest jej przyczyną. Z doświadczeń pracy z uzależnionymi osobami stosującymi przemoc w rodzinie wynika,

iż zatrzymanie picia bynajmniej nie jest równoznaczne z zaprzestaniem stosowania przemocy. By zatrzymać przemoc sprawca musi zostać poddany oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym i nauczyć się nowych sposobów radzenia sobie z własną złością i agresją, wolnych od przemocy.

WYKRES 12. PRZYCZYNY PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDZ]]

**Co według Pana/i jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie?
(można wybrać max. 3 odpowiedzi)**

N=220

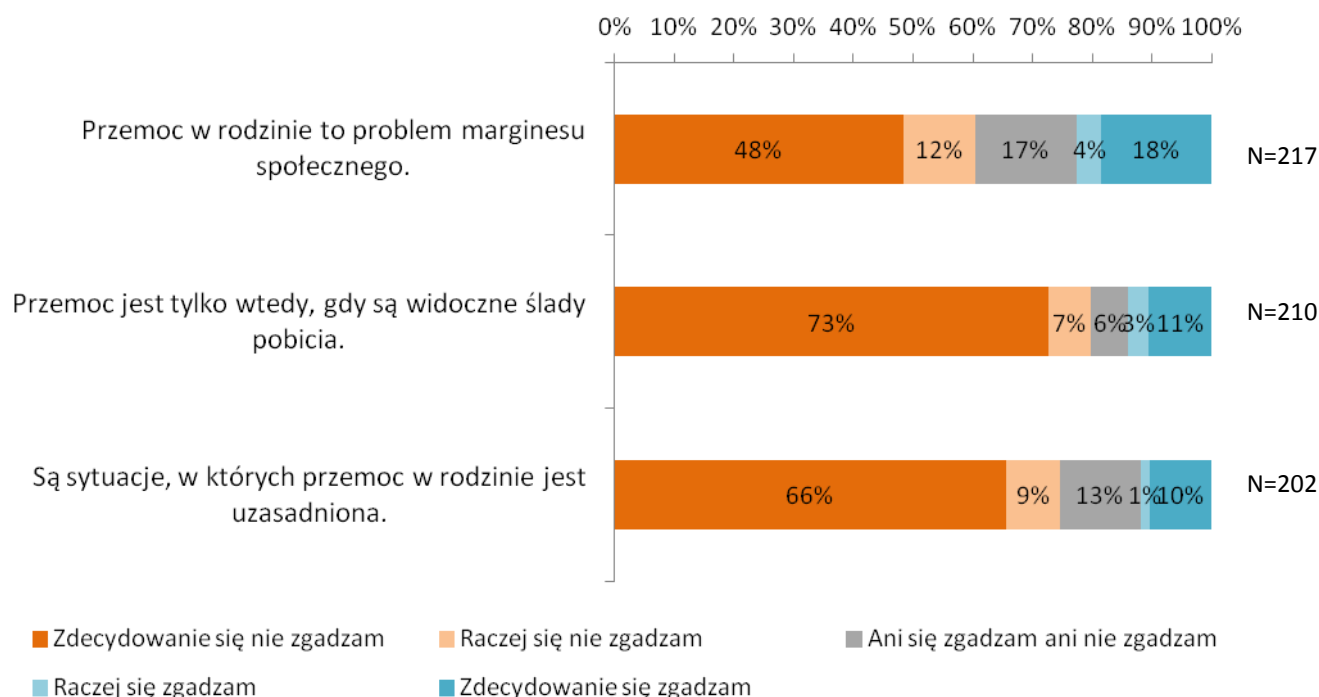
W dalszej części ankiety proszono mieszkańców o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń, które dotyczyły opinii o przemocy oraz stosowania kar cielesnych wobec dzieci.

W opinii połowy badanych przemoc może dotknąć każdej rodziny, ale aż 22% uważa, że jest to problem rodzin „z marginesu społecznego” (zsumowane odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”, twierdzenie 1 na wykresie 13). Częściej takie zdanie wyrażały osoby starsze – powyżej 56 roku życia (40%), niż w młodszych grupach wiekowych (18% - w wieku 18-35 lat oraz 22,5% w wieku 36-55 lat).

Z kolejnej odpowiedzi wynika, że mieszkańcy biorący udział w badaniu są raczej świadomi, że przemoc to nie tylko przemoc fizyczna. Większość (80%) nie zgadza się z stwierdzeniem, że „przemoc jest tylko wtedy, gdy widoczne są ślady pobicia”. Z takim stereotypowym podejściem zgodnych jest natomiast 14% respondentów, a częściej taką postawę prezentują osoby starsze po 55 roku życia (23%).

Według 75% badanych mieszkańców gminy żadna sytuacja nie usprawiedliwia stosowania przemocy, 11% uważa natomiast, że zdarzają się sytuacje, w których jest uzasadniona. Częściej takie opinie pojawiają się wśród osób starszych po 55 roku życia (20%).

WYKRES 13. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ O PRZEMOCY W RODZINIE (I) [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

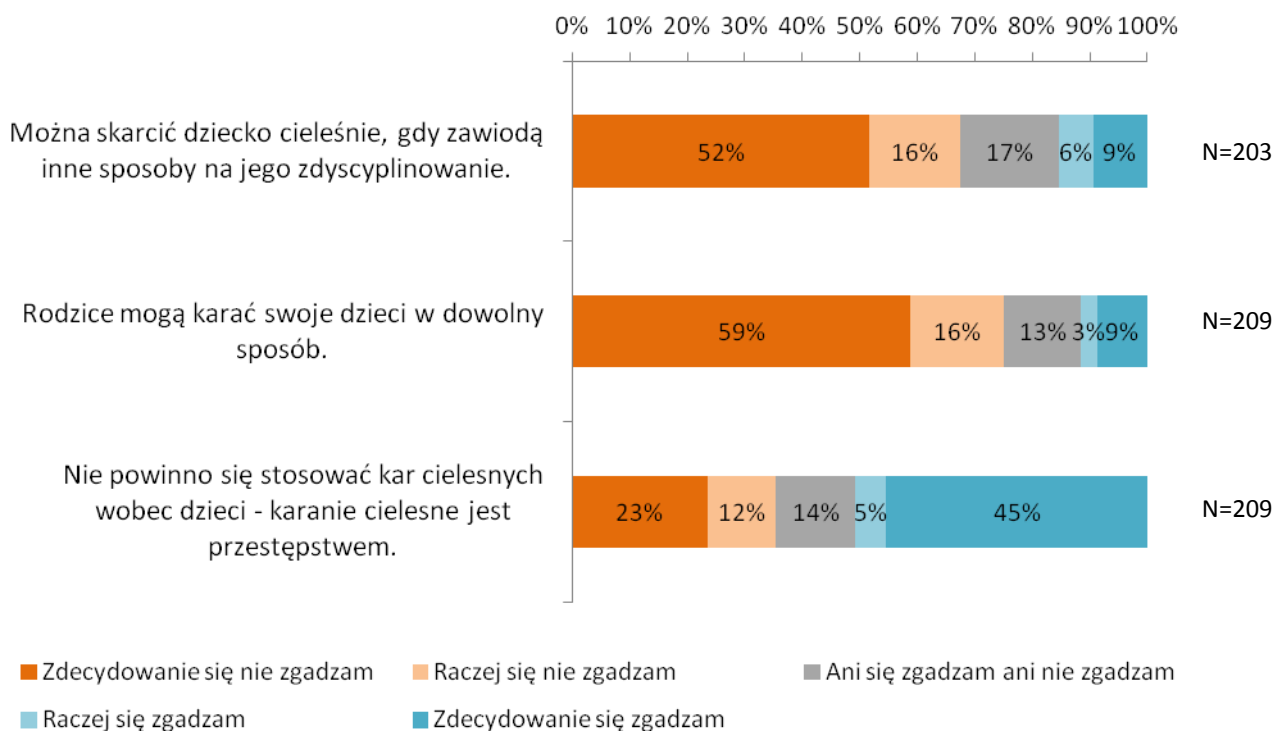
Jak pokazało pierwsze pytanie ankiety „klaps” dany dziecku jest tematem dość kontrowersyjnym – wiele osób ma do niego ambiwalentny stosunek i można przypuszczać, że traktuje go jako akceptowany środek wychowawczy. Na wykresie poniżej zebrano twierdzenia, które pokazują różne podejście do cielesnego karania dzieci i deklarowaną postawę mieszkańców do prezentowanych opinii.

Generalnie większość osób jest przeciwnych stosowaniu kar cielesnych wobec dzieci, jednak niepokojące jest, że dość duża część badanych usprawiedliwia takie postępowanie w niektórych sytuacjach. 15% respondentów dopuszcza cielesne karcenie dziecka, gdy zawiodą inne sposoby dyscyplinowania, a 17% wybrało odpowiedź „ani się zgadzam, ani nie zgadzam”, co oznacza, że mogą relatywizować zachowanie w zależności od sytuacji. Częściej mężczyźni (25,5%) niż kobiety (15%) akceptowali kary cielesne jako ostateczny środek wychowawczy.

12% badanych uważa, że rodzice mają prawo karać dzieci w dowolny sposób, przeciwnych temu twierdzeniu jest ¾ badanych. Nie wydać różnic w odpowiedziach kobiet i mężczyzn oraz osób w różnych grupach wiekowych.

Według prawa karanie cielesne dzieci, jako naruszenie ich nietykalności, jest przestępstwem, wobec którego stosuje się art. 217. Kodeksu Karnego. Niepokojące jest zatem, że aż 35% mieszkańców gminy uczestniczących w badaniu nie zgadza się z twierdzeniem, że „karanie cielesne jest przestępstwem”. Częściej taka postawa dotyczy osób powyżej 56 roku życia (46%), natomiast najrzadziej osób w wieku od 18 do 35 lat (27%).

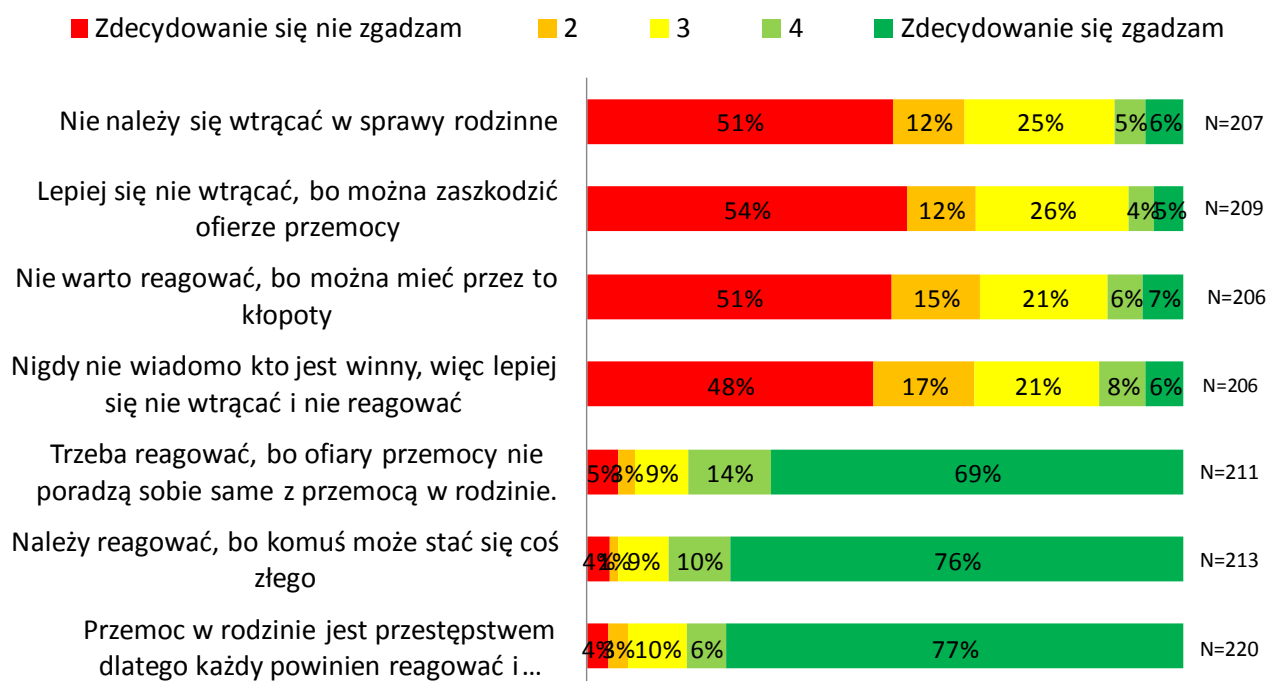
WYKRES 14. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ O PRZEMOCY W RODZINIE (II) [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

Badając postawy mieszkańców gminy wobec problemu przemocy w rodzinie, osoby uczestniczące w badaniu poproszono również o ustosunkowanie się do różnych stwierdzeń dotyczących reagowania na przemoc w rodzinie (wykres 15). Zdecydowana większość badanych - 3/4 zdecydowanie zgadzała się z twierdzeniami, że „na przemoc trzeba reagować, bo ofiary przemocy nie poradzą sobie same z przemocą w rodzinie” - 69%, „należy reagować, bo komuś może stać się coś złego” - 76%, „przemoc w rodzinie jest przestępstwem, dlatego każdy powinien reagować i zawiadomić odpowiednie służby” - 77%. Jednocześnie, niewielki - kilkuprocentowy odsetek badanych nie zgodził się z tymi twierdzeniami. Ponad połowa respondentów zdecydowanie nie zgodziła się z twierdzeniami mówiącymi, że „nie należy się wtrącać w sprawy rodzinne” - 51%, „lepiej się nie wtrącać, bo można zaszkodzić ofierze” - 54%, „nie warto reagować, bo można mieć przez to kłopoty” - 51% oraz „nigdy nie wiadomo kto jest winny, więc lepiej się nie wtrącać i nie reagować” - 48%. Podobnie, jak poprzednio, także w tych wypadkach 10% lub nieco ponad 10% badanych prezentowało odmienne stanowisko zgadzając się z tymi twierdzeniami. Generalnie jednak, w większości badani zadeklarowali poparcie dla konieczności reagowania wobec przemocy w rodzinie.

WYKRES 15. STOSUNEK DO REAGOWANIA NA PRZEMOC [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

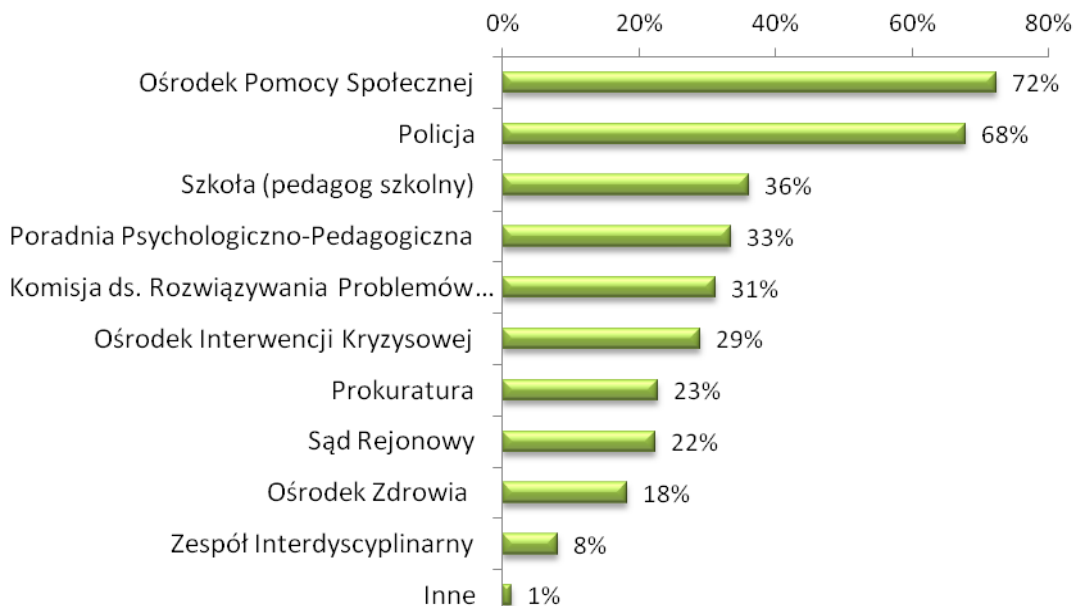
Czy zgadza się Pan/i czy nie zgadza z poniższymi stwierdzeniami?

Ważnym elementem badania było poznanie wiedzy mieszkańców o instytucjach, w których mogliby otrzymać wsparcie w sytuacji wystąpienia przemocy domowej. W opinii uczestników badania dwie najważniejsze instytucje to Ośrodek Pomocy Społecznej (72%) oraz policja (68%). Pozostałe tj. szkoły, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej wskazywała co 3 osoba, a prokuraturę, sąd i służbę zdrowia – zaledwie co 5-ty respondent. Wyniki wskazują także na małą znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego wśród mieszkańców, choć jest to podmiot w gminie, którego głównym zadaniem jest koordynowanie prac związanych z systemem przeciwdziałania przemocy.

WYKRES 16. WIEDZA O INSTYTUCJACH Z TERENU GMINY LIBIĄŻ, KTÓRE ŚWIADCZĄ POMOC W SYTUACJI WYSTĘPOWANIA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Które z poniższych instytucji Pana/i zdaniem świadczą pomoc w sytuacji występowania przemocy w rodzinie? Można wybrać więcej niż 1 odpowiedź.

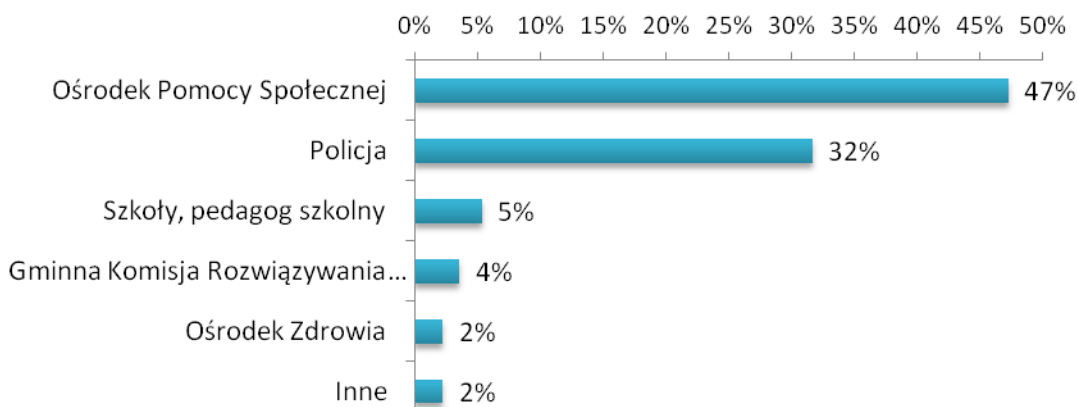

**Pytanie zamknięte – z podaną listą odpowiedzi. N=215*

Mieszkańcy wpisywali także samodzielnie instytucje z terenu gminy, do których mogliby się zgłosić w sytuacji wystąpienia przemocy. Na wykresie zebrano odpowiedzi wskazywane przez respondentów skategoryzowane w 6 grup.

WYKRES 17. ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI Z TERENU GMINY LIBIĄŻ ŚWIADCZĄCYCH POMOC W SYTUACJI WYSTĘPOWANIA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WPISALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Jakie zna Pan/i instytucje na terenie Gminy Libiąż, do których można się zwrócić o pomoc w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie? *

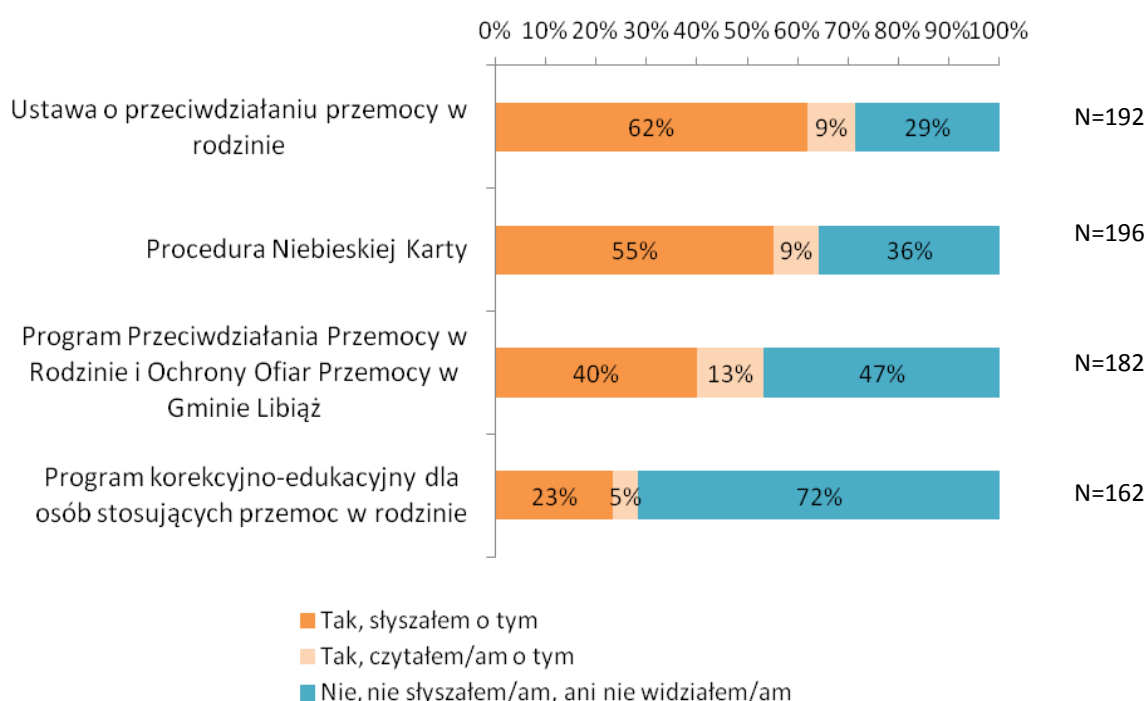

**Pytanie otwarte – bez listy odpowiedzi. Wskazane powyżej odpowiedzi były wpisywane samodzielnie przez mieszkańców. N=224*

Oprócz znajomości instytucji mogących świadczyć wsparcie osobom doznającym przemocy w ankiecie pytano również o znajomość dokumentów dotyczących przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy na poziomie ogólnopolskim i lokalnym. Większość respondentów słyszała (62%) bądź czytała (9%) o ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 36% mieszkańców nigdy nie spotkało się z pojęciem „Niebieska Karta”, blisko połowa nie słyszała o Programie Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Libiąż, a 72% o programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. Wyniki te pokazują, że mieszkańcy mają większą świadomość istnienia dokumentów na poziomie ogólnopolskim niż lokalnym.

WYKRES 18. ZNAJOMOŚĆ DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY WŚRÓD UCZESTNIKÓW BADANIA [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

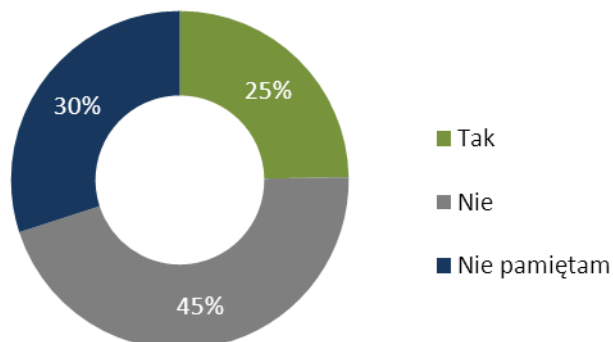
Czy zna Pan/Pani następujące dokumenty/procedury/programy:

Mimo licznych kampanii, jakie były realizowane w ostatnich latach, zaledwie 25% osób zadeklarowało, że zetknęło się kiedykolwiek z kampaniami społecznymi przeciwko przemocy.

WYKRES 19. ZNAJOMOŚĆ KAMPAII PRZECIWKO PRZEMOCY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW UCZESTNICZĄCYCH
W BADANIU [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Czy zetknął/ęła się Pan/i kiedyś z kampanią społeczną
dotyczącą problemu przemocy w rodzinie?

N=190

Na pytanie o główne hasło kampanii tylko kilka osób było w stanie przywołać zapamiętany przekaz:

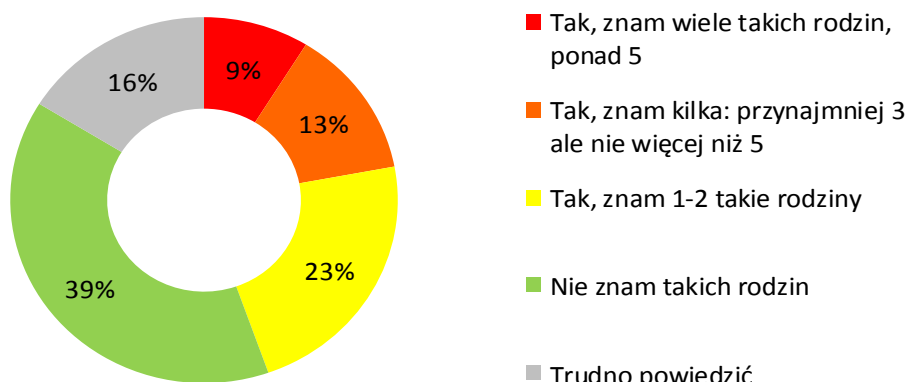
- „*bo zupa była za słona*” – 7 osób
- „*zły dotyk boli przez całe życie*” – 5 osób
- „*stop przemocy*” – 3 osoby
- spot o misiu i dziewczynce – 1 osoba

3.3.3. PERSPEKTYWA ŚWIADKA PRZEMOCY

Aby poznać doświadczenia i opinie świadków przemocy w rodzinie, badanych zapytano o to, czy znają takie rodziny z terenu gminy, w których dochodzi do przemocy. Spośród 204 respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie, 45% stwierdziło, że zna przynajmniej jedną taką rodzinę, a aż 9%, że zna ponad 5 rodzin, w których dochodzi do przemocy. 16% respondentów nie potrafiło w jednoznaczny sposób odpowiedzieć na to pytanie.

WYKRES 20. DOSTRZEGANIE PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Czy zna Pan/i osobiście lub ze słyszenia rodziny z Gminy Libiąż, w których dochodzi do przemocy?

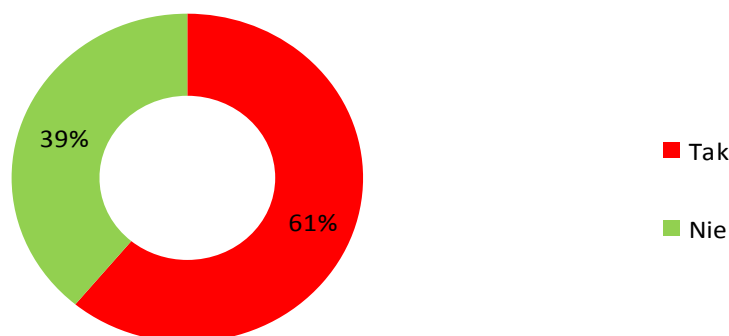

N=204

Badanych, którzy przyznali się do znajomości rodzin, w których dochodzi do przemocy (59 osób), zapytano o to, czy zdarzyło im się reagować na przemoc w znanych im rodzinach. 61% respondentów odpowiedziało twierdząco, a blisko 40% wskazało, że nie podjęło żadnej reakcji. Warto zestawić te dane z deklaracjami badanych, co do konieczności reagowania na przemoc – większość respondentów popierała twierdzenia mówiące o tym, że na przemoc w rodzinie trzeba reagować.

WYKRES 21. REAGOWANIE NA PRZEMOC W RODZINIE [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

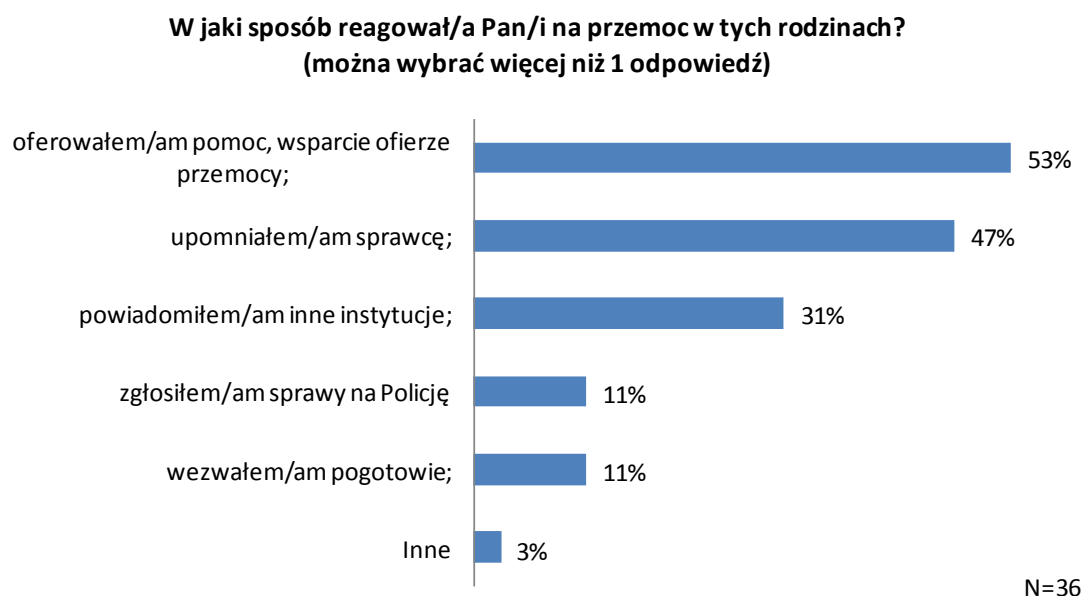
Czy zdarzyło się Pani/Panu reagować na przemoc w znanych Pani/Panu rodzinach, w których dochodzi do przemocy?

N=59

Osoby, które odpowiedziały, że reagowały na przemoc w znanych im rodzinach (36 osób), poproszono o wskazanie sposobu reakcji. Najwięcej respondentów - 53% wskazało, że oferowało pomoc lub wsparcie ofierze przemocy. W przypadku 47% badanych reakcja na przemoc polegała na upomnieniu sprawcy. Tylko 11% badanych zadeklarowało, że zgłosiło sprawę na Policję czy wezwało pogotowie, a 31% powiadomiło inne instytucje.

WYKRES 22. SPOSOBY REAGOWANIA NA PRZEMOC [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Respondentów, którzy przyznali, że nie reagowali na przemoc w znanych im rodzinach (20 osób) zapytano o przyczyny braku reakcji. Połowa badanych - 50% wskazało, że nie podjęli żadnych działań, ponieważ obawiali się, że sami mogą mieć przez to kłopoty. 45% odpowiadających na to pytanie zadeklarowało, że nie wiedzieli, co zrobić w takiej sytuacji lub uważali, że to prywatna sprawa rodziny. 30% respondentów wskazywało, że nie reagowali, gdyż nie wiedzieli po czyjej stronie leży racja. W przypadku 25% badanych brak reakcji wiązał się z obawą, że swoim działaniem mogą jeszcze bardziej zaszkodzić ofierze przemocy. 5% wskazywało, że nie wiedzieli do jakiej instytucji należy zgłosić przemoc.

WYKRES 23. PRZYCZYNY BRAKU REAKCJI NA PRZEMOC [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Dlaczego nie reagował/a Pan/i będąc świadkiem przemocy w rodzinie? (można wybrać więcej niż 1 odpowiedź)

N=20

Przedstawione powyżej dane, odnoszące się do opinii i doświadczeń świadków przemocy w rodzinie, wskazują na konieczność upowszechniania wśród mieszkańców gminy znaczenia i roli świadka przemocy oraz informacji o tym, w jaki sposób powinno się reagować na przemoc.

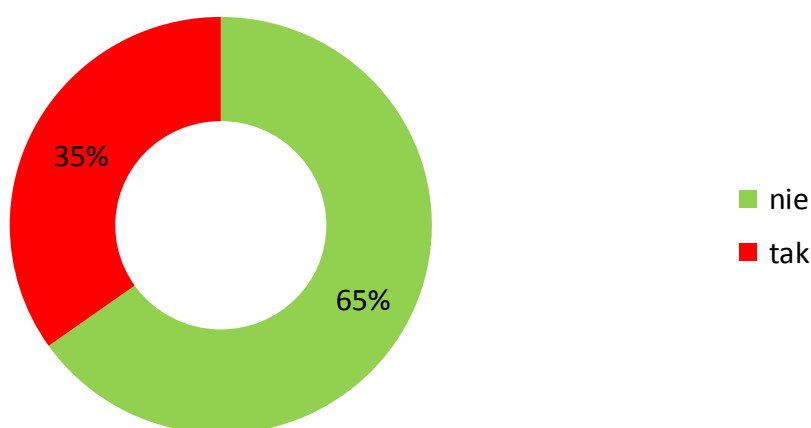
3.3.4. PERSPEKTYWA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Celem badania diagnozującego problem przemocy w rodzinie w gminie Libiąż było nie tylko poznanie opinii mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, ale także poznanie doświadczeń osób, które zetknęły się z problemem przemocy domowej, w tym z perspektywy osób doznających przemocy.

Uczestników badania zapytano zatem o to, czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła im się sytuacja, w której inny członek rodziny lub gospodarstwa domowego stosował wobec nich przemoc. Podczas gdy 65% badanych nie miało do czynienia z taką sytuacją, 35% respondentów odpowiedziało twierdząco. Co trzeci badany doświadczył w swoim życiu przemocy w rodzinie.

WYKRES 24. DOŚWIADCZANIE PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła się Pani/Panu sytuacja, w której inny członek rodziny/gospodarstwa domowego stosował wobec Pani/Pana przemoc?

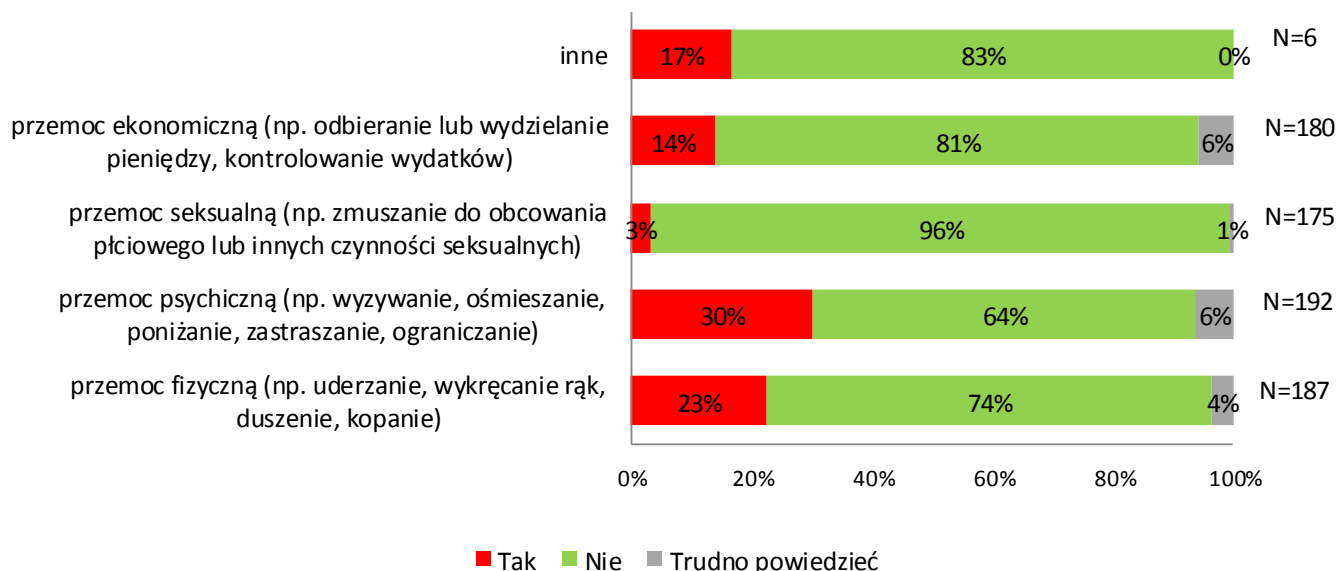

N=224

Badani doświadczali najczęściej przemocy psychicznej. Często wskazywali również na występowanie przemocy fizycznej. We wskazaniach badanych pojawiała się też przemoc ekonomiczna. Najrzadziej badani wskazywali na doświadczenie przemocy seksualnej.

WYKRES 25. DOŚWIADCZANIE PRZEMOCY WG RODZAJÓW [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

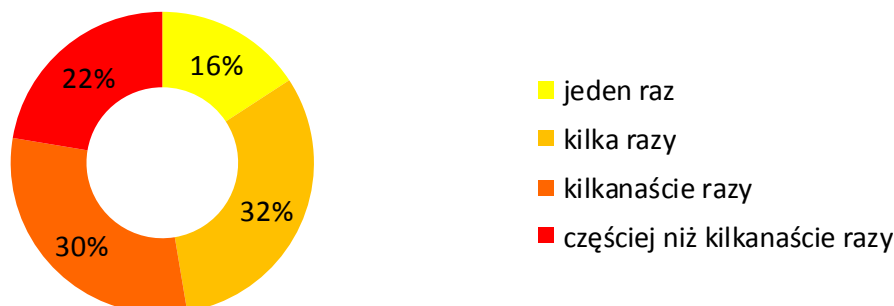
Czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, w której inny członek rodziny/gospodarstwa domowego stosował wobec Pana/Pani przemoc? (rodzaje przemocy)

Respondentów przyznających się do doświadczania przemocy w rodzinie (76 osób) spytano o to, jak często stosowano wobec nich przemoc. Badani najczęściej wskazywali, że kilkakrotnie byli ofiarą przemocy w rodzinie – 32%. Nieco mniej bo 30% badanych przyznało, że doznawało przemocy w rodzinie kilkanaście razy. 22% osób odpowiadających na to pytanie wskazało, że częściej niż kilkanaście razy znalazło się w sytuacji, w której członek rodziny lub gospodarstwa domowego stosował wobec nich przemoc.

WYKRES 26. CZĘSTOTLIWOŚĆ DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

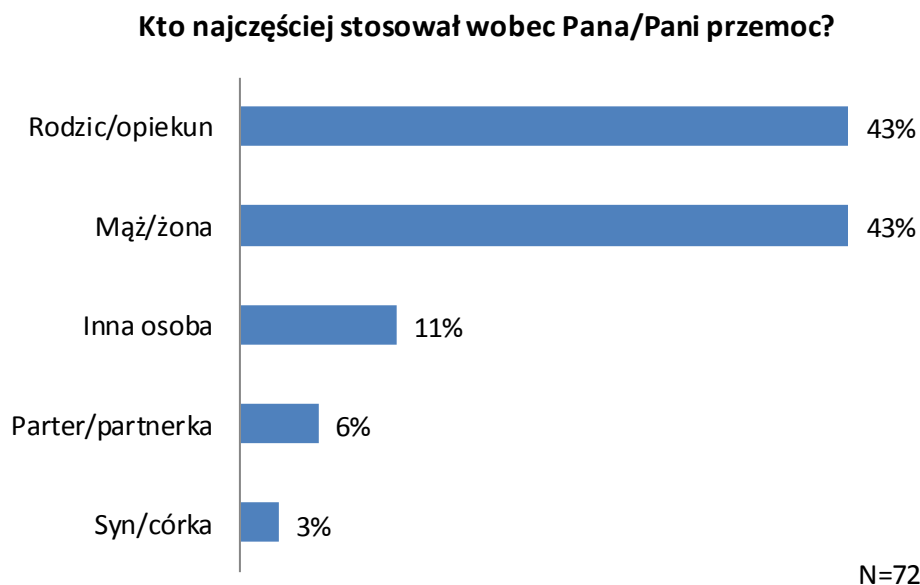
Ile razy zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, w której inny członek rodziny/gospodarstwa domowego stosował wobec Pana/Pani przemoc?

N=76

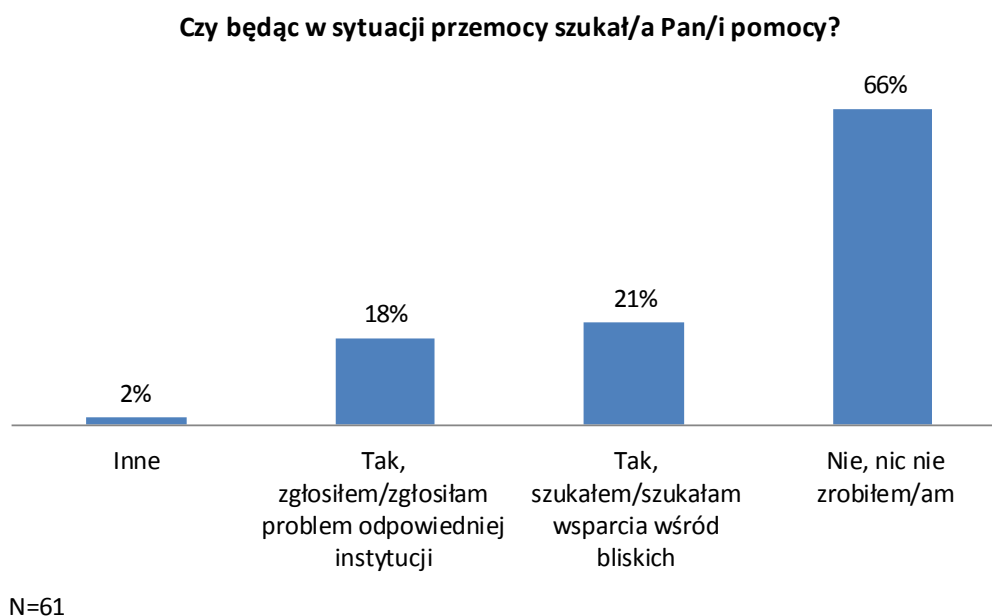
Spośród 76 badanych, którzy doświadczali przemocy w rodzinie, 72 respondentów udzieliło informacji nt. osób, które stosowały wobec nich przemoc. Najczęściej sprawcami przemocy byli rodzice/opiekunowie lub mąż czy żona. Najrzadziej wskazywano na doświadczanie przemocy ze strony dzieci.

WYKRES 27. STOSUJĄCY PRZEMOC [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Mniej niż 40% badanych, którzy doświadczali przemocy szukało pomocy. 21% szukało wsparcia wśród bliskich, a 18% zgłosiło problem odpowiedniej instytucji. Aż 66% badanych pozostawało biernymi w sytuacji doświadczana przemocy w rodzinie i nie szukało dla siebie żadnej pomocy.

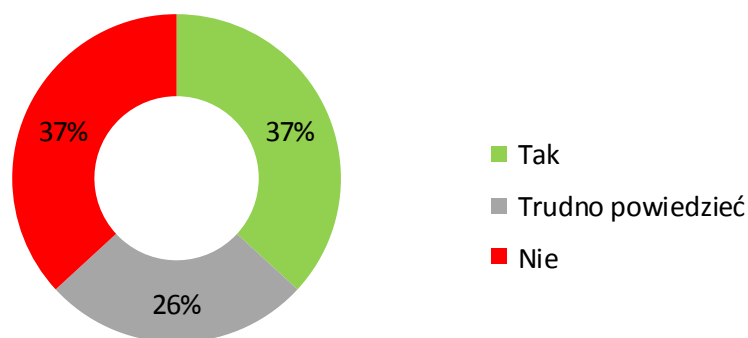
WYKRES 28. SZUKANIE POMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Spośród 19 respondentów, którzy szukali pomocy doznając przemocy ze strony swoich bliskich, 37% osób potwierdziło, że udało im się uzyskać pomoc. Tyle samo badanych wskazało, że takiej pomocy nie uzyskało. 26% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

WYKRES 29. UZYSKIWANIE POMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Czy udało się Panu/i uzyskać pomoc?

N=19

Osoby doznające przemocy w rodzinie, które nie szukały dla siebie pomocy, spytano o przyczyny bierności. Badani wskazywali najczęściej, że znajdując się w sytuacji przemocy w rodzinie wstydzi się ujawnić problem – 46%. Nieco mniej respondentów – 43% nie podejmowało żadnych działań ze względu na to, że pogodzili się już ze swoją sytuacją. Niechęć do szukania pomocy wynikała też z obawy przed sprawcą przemocy – 29% wskazań czy braku wiary w to, że ktokolwiek może pomóc – 23% wskazań. 17% badanych nie wiedziało, gdzie można zwrócić się po pomoc.

WYKRES 30. POWODY ZANIECHANIA SZUKANIA POMOCY [LICZBA RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Dlaczego nie szukał/a Pan/i pomocy? (można wybrać więcej niż 1 odpowiedź)

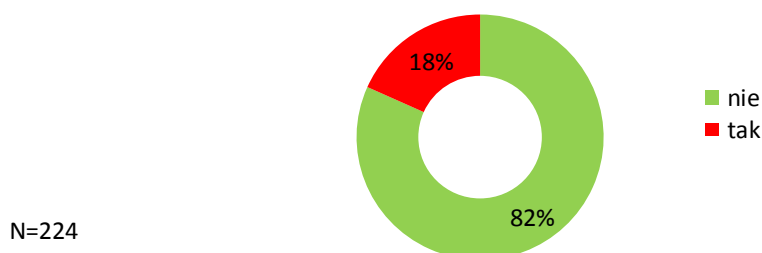
N=35

3.3.5. PERSPEKTYWA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC

W badaniu diagnozującym problem przemocy w rodzinie w gminie, uwzględniono także opinie i doświadczenia osób stosujących przemoc. Wszystkich mieszkańców gminy Libiąż biorących udział w badaniu ankietowym zapytano czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła się im sytuacja, w której stosowali oni przemoc wobec innego członka rodziny czy gospodarstwa domowego. 82% badanych odpowiedziało przecząco wskazując tym samym, że nigdy nie stosowali przemocy w rodzinie. Natomiast 18% respondentów przyznało się do stosowania przemocy w rodzinie.

WYKRES 31. STOSOWANIE PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

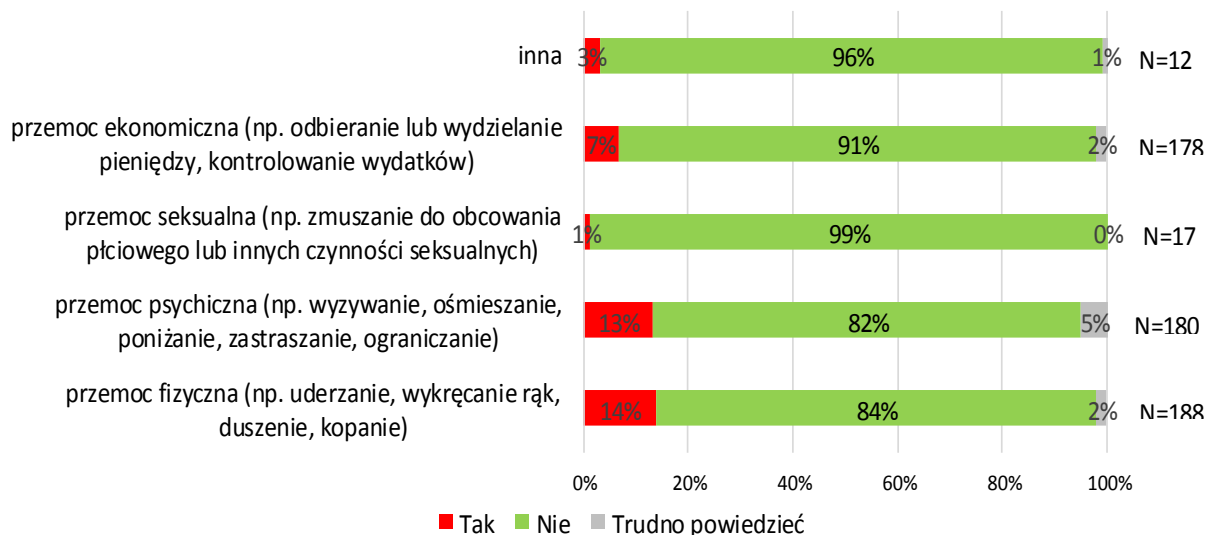
Czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, w której stosował/a Pan/i przemoc wobec innego członka rodziny/gospodarstwa domowego?

Sprawcy przemocy najczęściej przyznawali się do stosowania przemocy fizycznej, psychicznej i ekonomicznej. Tylko 1% badanych przyznał się do stosowania przemocy seksualnej.

WYKRES 32. STOSOWANIE PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEŹ]

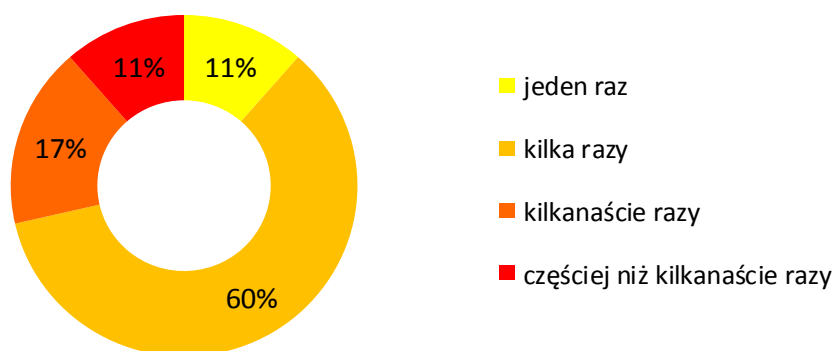
Czy kiedykolwiek w życiu zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, w której stosował/a Pan/i przemoc wobec innego członka rodziny/gospodarstwa domowego?

Respondentów, którzy przyznali się do stosowania przemocy w rodzinie zapytano o to, jak często zdarzało im się stosować przemoc w rodzinie. Najwięcej badanych – 60% wskazało, że stosowało przemoc kilka razy. 17% osób, które odpowiedziały na to pytanie dopuściło się przemocy kilkanaście razy. 11% respondentów deklarowało, że przemoc była zdarzeniem jednorazowym. Tyle samo badanych przyznało, że stosowało przemoc domową częściej niż kilkanaście razy.

WYKRES 33. CZĘSTOTLIWOŚĆ STOSOWANIA PRZEMOCY [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Ile razy zdarzyła się Panu/Pani sytuacja, w której stosował/a Pan/i przemoc wobec innego członka rodziny/gospodarstwa domowego?

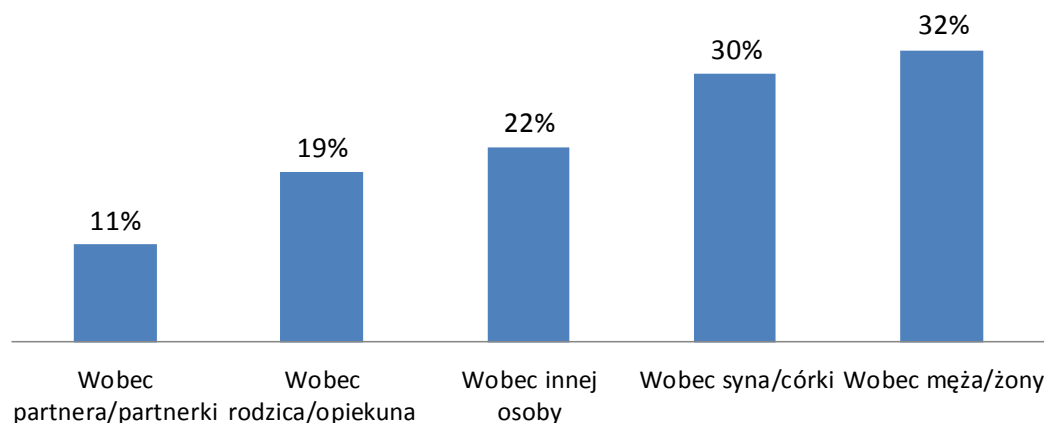

N=35

Badani, którzy przyznali się do stosowania przemocy w rodzinie najczęściej dopuszczali się zachowań przemocowych wobec współmałżonka – 32% wskazań i dziecka – 30% wskazań. 19% respondentów wskazało, że stosowało przemoc wobec rodzica, opiekuna.

WYKRES 34. OSOBY, WOBEC KTÓRYCH STOSOWANO PRZEMOC [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Wobec kogo stosował/a Pan/i najczęściej przemoc?

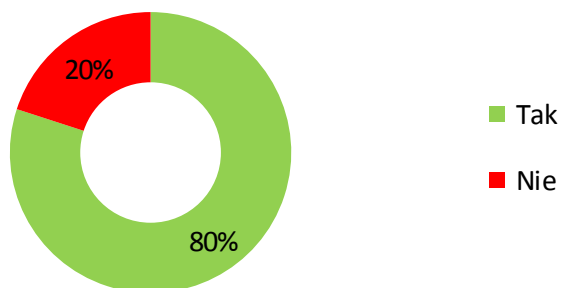

N=37

Spośród osób przyznających się do stosowania przemocy w rodzinie 30 odpowiedziało na pytanie dotyczące podejmowania prób zmiany zachowania. Aż 80% badanych zadeklarowało, że próbowali zmienić swoje krzywdzące zachowanie wobec bliskich, zaś 20% wskazało, że nie podejmowało takich prób.

WYKRES 35. PRÓBY ZMIANY ZACHOWANIA [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

Czy kiedykolwiek próbował/a Pan/i zmienić swoje krzywdzące zachowanie wobec bliskich?

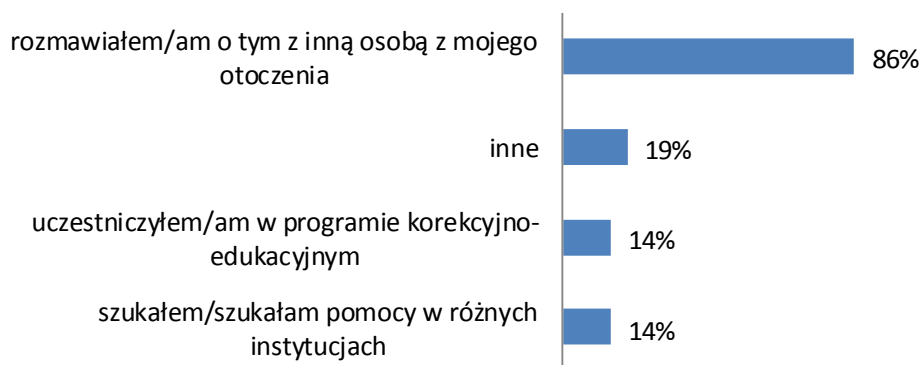

N=30

Respondentów deklarujących podejmowanie prób zmiany krzywdzącego zachowania spytano o to, w jaki sposób próbowali zmienić swoje zachowanie. Zdecydowana większość – 86% sprawców wskazywało, że rozmawiali o swoim zachowaniu z inną osobą ze swojego otoczenia. Tylko 14% badanych szukało pomocy w różnych instytucjach. Tyle samo deklarowało, że uczestniczyło w programie korekcyjno-edukacyjnym.

WYKRES 36. SPOSOBY ZMIANY ZACHOWANIA [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

W jaki sposób próbował/a Pan/i zmienić swoje krzywdzące zachowanie wobec bliskich? (można wybrać więcej niż 1 odpowiedź)

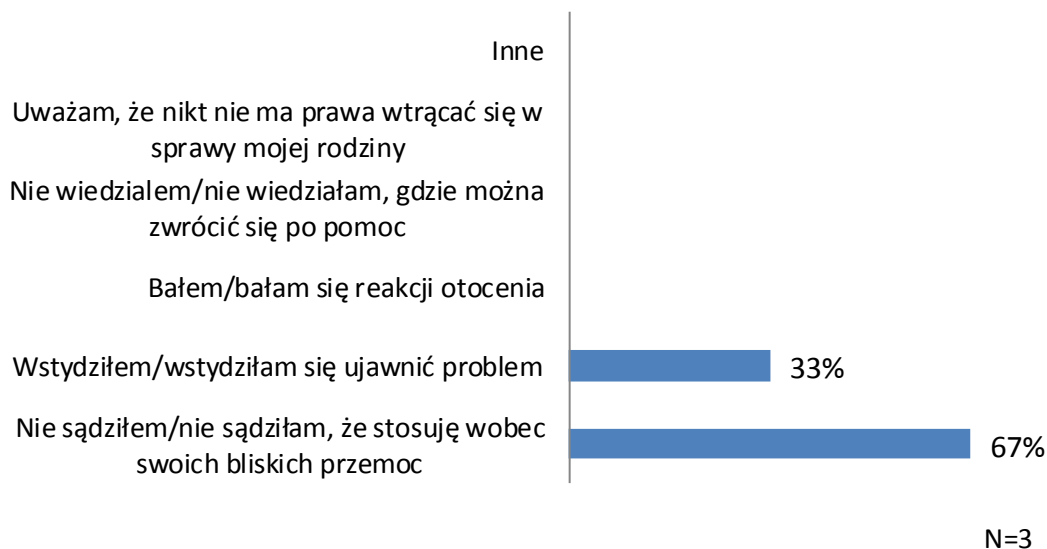

N=21

Stosujących przemoc w rodzinie badanych, którzy nie podjęli prób zmiany swego zachowania poproszono o wskazanie powodów, dla których nie próbowali zatrzymać stosowania przemocy. Blisko 70% badanych wskazało, że nie sądzili, że stosują przemoc wobec swoich bliskich. Nieco ponad 30% nie próbowało zmieniać swojego zachowania z poczucia wstydu przed ujawnieniem problemu.

WYKRES 37. POWODY ZANIECHANIA ZMIANY ZACHOWANIA [ODSETEK RESPONDENTÓW, KTÓRZY WYBRALI DANĄ ODPOWIEDŹ]

**Dlaczego nie próbował/a Pan/i zmienić swojego zachowania
(można wybrać więcej niż 1 odpowiedź)**

3.4. FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

W ramach diagnozowania problemu przemocy w rodzinie w gminie Libiąż przeprowadzono także badanie o charakterze jakościowym. Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) z 10 przedstawicielami instytucji/organizacji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie pozwolił pogłębić informacje nt. problemu przemocy domowej. Uczestników badania pytano o to, jak oceniają skalę zjawiska przemocy w rodzinie, gdzie widzą źródła zachowań przemocowych, jakie konsekwencje w ich opinii niesie ze sobą przemoc w rodzinie. Rozmawiano też o funkcjonowaniu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – starano się zidentyfikować trudności i bariery związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie w gminie Libiąż, wg opinii przedstawicieli służb zaangażowanych w jej przeciwdziałanie, nie należy do kluczowych problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy. Liczba Niebieskich Kart wskazuje na niewielką skalę zjawiska. Z drugiej strony, badani zwrócili uwagę na trudności związane z diagnozowaniem przemocy w rodzinie – mimo wielu akcji informacyjnych, przemoc w rodzinie nadal jest problemem wrażliwym społecznie. Osoby doświadczające przemocy nie chcą często zgłaszać problemu, a znaczna część osób będących świadkami przemocy w rodzinie nie podejmuje żadnych reakcji. Według uczestniczących w badaniu pedagogów, problem przemocy w rodzinie nadal pozostaje w ukryciu. Dostępne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali problemu. Ponadto, o znaczeniu zjawiska przemocy w rodzinie decyduje nie tyle skala problemu, co jego waga – dotyczy on bowiem zdrowia i życia osób narażonych na przemoc. Konieczna jest zatem ochrona ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka – dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych.

Przemoc w rodzinie wiąże się z różnymi innymi problemami: z uzależnieniem, bezrobociem, zaburzeniami psychicznymi, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Nie oznacza to jednak, że do przemocy dochodzi tylko i wyłącznie w rodzinach problemowych, korzystających z pomocy społecznej. Badani wskazywali, że przemoc domowa zdarza się również w tzw. normalnych rodzinach, w których nie stwierdzono wcześniej żadnych problemów.

Uczestnicy badania zwracali uwagę na konsekwencje przemocy, zwłaszcza dla dzieci wychowujących się w rodzinach, gdzie przemoc jest akceptowalnym wzorem zachowania. Podkreślali istnienie ryzyka dziedziczenia przemocy i rolę profilaktyki w kształtowaniu prawidłowych postaw i zachowań dzieci i młodzieży.

Przedstawiciele służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wyrażali też swoje opinie na temat funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazywali na szereg trudności związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród czynników utrudniających skuteczne zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej wymieniali przede wszystkim:

⇒ niską świadomość społeczną problemu wśród mieszkańców, wyrażającą się m.in. w obojętności wobec przemocy w rodzinie; osoby, będące świadkami przemocy często

- z różnych przyczyn nie zgłaszają problemu: nie widzą przemocy, nie chcą się wtrącać w sprawy rodzinne, obawiają się problemów
- ⇒ niewystarczającą ofertę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – w tym brak specjalistów
 - ⇒ niski stopień korzystania z instrumentów prawnych służących oddziaływaniu na sprawców przemocy w rodzinie połączony z brakiem narzędzi motywowania osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
 - ⇒ słabe zaangażowanie służby zdrowia w interdyscyplinarną współpracę na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie
 - ⇒ brak odpowiedniego zaplecza do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – słaba baza lokalowa, brak miejsc hostelowych dla osób doświadczających przemocy
 - ⇒ biurokrację związaną z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, przeciążenie obowiązkami i brak środków na działania służące zapobieganiu i zwalczaniu przemocy w rodzinie
 - ⇒ niewłaściwą politykę mediów – pokazywanie przemocy w rodzinie w wymiarze sensacji, brak rzetelnego informowania o problemie i działaniach podejmowanych w celu jego rozwiązywania.

3.5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE GMINY LIBIĄŻ

ZASOBY W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ:

- PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
- PUNKT MEDIACYJNY
- TELEFON ZAUFANIA
- GRUPA WSPARCIA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

POLICJA

SZKOŁY I PRZEDSZKOLA

PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W CHRZANOWIE

POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W CHRZANOWIE

POWIATOWY OŚRODEK WSPARCIA DZIECKA I RODZINY W CHRZANOWIE

FILIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ W CHRZANOWIE

PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ I WSPÓLUZALEŻNIENIA

Inne

LIBIĄSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ TRZEŹWOŚCI I WOLNOŚCI OD UZALEŻNIEŃ
"PRZEMIENIENIE", GRUPA AA „JUTRZENKA”, GRUPA AA „WIARA”

3.6. WNIOSKI I REKOMENDACJE

PRZEMOC W RODZINIE W OCZACH MIESZKAŃCÓW I SPECJALISTÓW	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>Przemoc w rodzinie jest problemem "wrażliwym", trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy w rodzinie nie chcą ujawniać problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawitych procedur prawnych. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez poszczególne służby. W 2012r. wypełniono 48 Niebieskich Kart, a 16 rodzinom udzielono świadczeń pomocy społecznej z tytułu występowania przemocy w rodzinie. Tymczasem, spośród 204 respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na pytanie o znajomość rodzin, w których dochodzi do przemocy domowej, aż 45% stwierdziło, że zna przynajmniej jedną taką rodzinę, a 9%, że zna ponad5 rodzin, w których dochodzi do przemocy.</p>	<p>Należy mieć na względzie, że oficjalne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, dlatego, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy i ochrony osób dotkniętych przemocą należy systematycznie diagnozować problem w środowisku lokalnym.</p>
<p>W świadomości społecznej nadal funkcjonują mity i stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie. 71% badanych wskazało, że nadużywanie alkoholu jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Rzeczywiście, przemoc w rodzinie często towarzyszy uzależnieniu od alkoholu, nie udowodniono jednak związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy tymi zjawiskami. Jak potwierdzają doświadczenia z pracy z osobami stosującymi przemoc, uzależnionymi od alkoholu, nie jest prawdą, że zatrzymanie uzależnienia jest równoznaczne z zaprzestaniem stosowania przemocy w rodzinie.</p>	<p>Warto edukować społeczeństwo, w tym osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny, że uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną przemocy. Aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.</p>
<p>Mieszkańcy najczęściej rozumieją przemoc jako przemoc fizyczną, o czym świadczą ich opinie o działaniach klasyfikowanych jako przemocowe oraz najczęstszych symptomach świadczących o występowaniu tego zjawiska w rodzinach (widoczne ślady pobicia, krzyki, wyzwiska).</p>	<p>Należy prowadzić działania informacyjno-edukacyjne służące upowszechnieniu wiedzy wśród mieszkańców o formach przemocy, konsekwencjach i sposobach rozpoznawania przemocy.</p>
<p>Badania pokazują na niejednoznaczne podejście mieszkańców do stosowania kar cielesnych wobec dzieci. 45% badanych zaklasyfikowało „dawanie klapsa” jako przemoc, a 32% nie było pewnych („trudno powiedzieć”), co oznacza, że część osób może usprawiedliwiać takie postępowanie w zależności od sytuacji. Choć większość uczestników badania jest przeciwnych stosowaniu kar cielesnych wobec dzieci, niepokojące jest jednak, że dość duża część usprawiedliwia takie postępowanie w niektórych sytuacjach (15% respondentów dopuszcza cielesne karcenie dziecka, gdy zawiodą inne sposoby dyscyplinowania), a część badanych (12%) uważa, że rodzice mają prawo karać dzieci w dowolny sposób.</p>	<p>Rekomenduje się podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców służących podniesieniu ich wiedzy o konsekwencjach stosowania przemocy wobec dzieci oraz wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych (np. komunikacja z dzieckiem, rozwiązywanie konfliktów). Warto także podejmować działania informacyjno-edukacyjne służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie (np. włączanie się w kampanie ogólnopolskie, tworzenie lokalnych kampanii, happeningów antyprzemocowych).</p>

<p>Pomimo szeroko deklarowanego poparcia dla konieczności reagowania na przemoc, deklaracje badanych nie znajdują potwierdzenia w rzeczywistych zachowaniach. 3/4 badanych zdecydowanie zgadzało się z twierdzeniami, że na przemoc trzeba reagować, bo ofiary przemocy nie poradzą sobie same z przemocą w rodzinie - 69%, należy reagować, bo komuś może stać się coś złego - 76%, przemoc w rodzinie jest przestępstwem, dlatego każdy powinien reagować i zawiadomić odpowiednie służby - 77%. Jednak, aż 40% osób, które były świadkami przemocy w rodzinie, wskazało, że nie podjęto żadnej reakcji. Badani nie reagowali, gdyż obawiali się, że sami będą mieć przez to kłopoty, nie chcieli wtrącać się w spray rodzinne lub nie wiedzieli, w jaki sposób powinni zareagować, gdzie zgłosić przemoc.</p>	<p>Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu uwrażliwienie mieszkańców na konieczność reagowania na przemoc w rodzinie. Istnieje potrzeba upowszechnienia wśród mieszkańców znaczenia i roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.</p>
<p>Przemoc w rodzinie to problem, który dotyczy nie tylko małżonków czy partnerów. Równie często ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci. Spośród respondentów, którzy przyznali się do doświadczania przemocy w rodzinie, 72 osoby udzieliły informacji nt. osób, które stosowały wobec nich przemoc. Najczęściej sprawcami przemocy byli współmałżonka/współmałżonek lub rodzic/opiekun. Również sami badani, którzy przyznali się do stosowania przemocy w rodzinie, wskazywali, że najczęściej dopuszczali się zachowań przemocowych wobec współmałżonka – 32% wskazań i dziecka – 30% wskazań.</p>	<p>Należy wzmocnić działania profilaktyczne nastawione na wczesne wykrywanie i rozwiązywanie konfliktów i kryzysów w rodzinie m.in. poprzez prowadzenie mediacji rodzinnych, poradnictwa psychologicznego oraz działań terapeutycznych. Niezbędna jest również szczególna troska o dobro i bezpieczeństwo dzieci.</p> <p>W celu ochrony dzieci przed przemocą w rodzinie warto prowadzić działania służące modelowaniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców. (np. szkoła dla rodziców)</p>
<p>Spośród 40 osób, które przyznały się do stosowania przemocy w rodzinie, 30 odpowiedziało na pytanie o podejmowanie prób zmiany zachowania. 80% badanych przyznało, że próbowali powstrzymać się od stosowania przemocy, ale próby te ograniczały się najczęściej do rozmów z innymi osobami. Tylko 14% sprawców wskazało, że uczestniczyli w programie korekcyjno-edukacyjnym.</p>	<p>Konieczne jest położenie nacisku na informowanie sprawców o konsekwencjach stosowania przemocy i motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. Warto też podjąć starania na rzecz szerszego stosowania przewidzianych w prawie instrumentów nacisku na sprawców (np. sądowe zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych)</p>
<p>Z badań wynika, że w świadomości mieszkańców gminy pomoc w sytuacji występowania przemocy świadczą przede wszystkim 2 podmioty: Ośrodek Pomocy Społecznej (72% wskazań) oraz policja (68% wskazań). Pozostałe instytucje działające w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy tj. szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczną, ośrodek interwencji kryzysowej, wskazywała tylko co 3 osoba, a prokuraturę, sąd i służbę zdrowia – zaledwie co 5-ty respondent. Wyniki wskazują także na małą znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego wśród mieszkańców.</p>	<p>Aby wzmocnić wiedzę mieszkańców gminy o instytucjach mogących świadczyć pomoc w sytuacjach przemocy w rodzinie należy rozpowszechniać informacje nt. instytucji i organizacji świadczących pomoc rodzinom i osobom z problemem przemocy oraz o ich ofercie wsparcia. Ze względu na kluczową rolę Zespołu Interdyscyplinarnego należałoby informować społeczność lokalną o jego kompetencjach oraz możliwości działania.</p>
<p>Pomimo ustawowo uregulowanego obowiązku interdyscyplinarnego podejścia do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zobligowania poszczególnych służb, w tym pomocy społecznej, Policji, GKRPA, oświaty i służby</p>	<p>Warto nawiązać współpracę z służbą zdrowia w celu aktywniejszego włączenia lekarzy i pielęgniarek w realizację procedury Niebieskie Karty. Okolicznością sprzyjającą może być</p>

<p>zdrowia do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedura Niebieskie Kart jest realizowana jedynie przez Policję i pomoc społeczną. Służba zdrowia w najmniejszym stopniu angażuje się w realizację nałożonych przepisami prawa zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>kampania "Lekarzu reaguj na przemoc" realizowana przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: www.lekarzureagujnaprzemoc.pl</p>
<p>Poważną barierę w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią deficyty lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: brak specjalistów, brak odpowiednich warunków lokalowych, biurokracja, nadmiar obowiązków, ograniczone środki finansowe.</p>	<p>Rekomenduje się podjęcie działań służących niwelowaniu deficytów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zabezpieczeniu odpowiednich warunków do skutecznego i efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.</p>

RODZIAŁ 4. PLAN STRATEGICZNY

4.1. PRIORYTETY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ

Wnioski i rekomendacje z badań diagnozujących problemy społeczne zaprezentowane w poprzednim rozdziale stały się punktem wyjścia do prac grupy roboczej ds. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na ich podstawie członkowie grupy wyodrębnili 4 główne obszary problemowe:

PROBLEMY ZWIĄZANE Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ (zidentyfikowane na podstawie przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych)

Niska świadomość i wiedza mieszkańców nt. problemu przemocy w rodzinie

Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób doznających przemocy

Niska skuteczność działań prowadzonych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Nieefektywna współpraca służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Następnie, grupa robocza, na podstawie informacji zawartych w diagnozie problemu przemocy w rodzinie w gminie Libiąż, przeprowadziła analizę SWOT, która miała posłużyć ocenie mocnych i słabych stron gminy w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szans i zagrożeń, jakie wynikają z czynników zewnętrznych. Pozwoliło to na ocenę i całościowy ogląd gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wskazanie jego słabych punktów, które z czasem można przełożyć na konkretne rozwiązania. Jednocześnie analiza SWOT pomogła w określeniu priorytetowych obszarów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a tym samym w sformułowaniu celu głównego i celów szczegółowych Programu.

MOCNE STRONY

- Zespół interdyscyplinarny,
- specjaliści,
- dobra współpraca instytucjonalna,
- dobry przepływ informacji,
- działalność informacyjna (ulotki, broszury, informatory)
- profilaktyka (pogadanki, prelekcje, programy profilaktyczne),
- telefon zaufania,
- włączanie się w Kampanie ogólnokrajowe,
- Specjalista ds. uzależnień,
- Punkt mediacyjny,
- Punkt dla ofiar przemocy (poradnictwo, wsparcie),

SŁABE STRONY

- brak terapeutów, psychologów,
- brak wsparcia finansowego,
- biurokracja,
- płatny telefon zaufania,
- małe propagowanie informacji o zespołach,
- mało szkoleń dla służby zdrowia, Policji,
- brak anonimowości w diagnozie problemów,
- niskie zaangażowanie ze strony służby zdrowia,
- główny nacisk na pracowników socjalnych (przeciążenie obowiązkami).
- mała wiedza wśród profesjonalistów na temat przemocy

Analiza SWOT GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

SZANSE

- możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych,
- uregulowania prawne,
- uzgodnienia międzyresortowe,
- dodatkowe etaty,
- edukacyjna rola mediów, kampanie społeczne,
- uproszczenie, zminimalizowanie biurokracji,
- resortowa edukacja na temat przeciwdziałania przemocy,

ZAGROŻENIA

- brak środków finansowych na realizację zadań,
- brak (luki) w przepisach prawnych – przewóz dzieci odebranych do placówek,
- dodatkowe obciążenie w obowiązkach służbowych,
- negatywne ukazywanie pracy służb społecznych – media nie pełnią roli edukacyjnej,
- nadmierna biurokracja,

OBSZARY PRIORYTETOWE

Profilaktyka przemocy
w rodzinie
w społeczności
lokalnej

Kompleksowa
pomoc i wsparcie
dla osób
doznających
przemocy w rodzinie

Skuteczne procedury
interwencyjne
i działania
skierowane do osób
stosujących przemoc
w rodzinie

Efektywna
współpraca służb na
rzecz
przeciwdziałania
przemocy w rodzinie
i ochrony ofiar
przemocy

**SKUTECZNY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY**

CEL 1.
PROFILAKTYKA
PRZEMOCY
W RODZINIE
W SPOŁECZNOŚCI
LOKALNEJ

CEL 2.
KOMPLEKSOWA
POMOC I WSPARCIE
DLA OSÓB
DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY
W RODZINIE

CEL 3.
SKUTECZNE
PROCEDURY
INTERWENCYJNE
I DZIAŁANIA
SKIEROWANE DO
OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC
W RODZINIE

CEL 4.
EFEKTYWNA
WSPÓŁPRACA
SŁUŻB NA RZECZ
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY
W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY

4.2. ZESTAWIENIE CELÓW I DZIAŁAŃ PROGRAMU

1. PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ				
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.1. Kształtowanie świadomości społecznej nt. problemu przemocy w rodzinie				
1.1.1. Informowanie i edukowanie nt. przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.)	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Specjalista ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, służba zdrowia, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe	na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba dystrybuowanych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ poradników, ▪ ulotek, ▪ plakatów, ▪ wizytówek. Liczba spotkań informacyjnych ze społecznością lokalną Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych Liczba innych form informowania Liczba artykułów prasowych
1.1.2. Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych służących ochronie przed przemocą w rodzinie dzieci oraz osób starszych i niepełnosprawnych	Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, świetlica środowiskowa	1 raz na rok	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba spotkań informacyjno-edukacyjnych dla: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieci ▪ starszych i niepełnosprawnych Liczba osób uczestniczących w spotkaniach: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieci ▪ osób starszych i niepełnosprawnych

1. PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ				
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.1.3. Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców	Placówki oświatowe, Świetlica środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej.	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców (np., spotkań, prelekcji, Liczba treningów dla rodzin Liczba konsultacji Liczba rodziców uczestniczących w ww. formach Liczba grup wsparcia (KIS) Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
1.1.4. Oddziaływanie na świadków przemocy w rodzinie poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, policja	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba dystrybuowanych ulotek, plakatów, poradników Liczba informacji w mediach lokalnych Liczba wydarzeń informujących o roli świadka przemocy
1.2. Realizacja działań środowiskowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
1.2.1. Organizowanie form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych np. Pikników Rodzinnych	Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Integracji Społecznej, Punkt Aktywności Obywatelskiej, Świetlica Środowiskowa,	1 raz na rok	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba zorganizowanych wydarzeń Liczba osób uczestniczących

1. PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ				
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe			
1.2.2. Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. z zakresu uwrażliwiania na problem przemocy, radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów	Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Specjalista ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom,	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba przeprowadzonych programów Liczba uczniów uczestniczących w programach Liczba uczniów
1.2.3. Organizacja akcji i happeningów antyprzemocowych	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba akcji, happeningów Liczba uczestników

1. PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.2.4. Promowanie zabaw, książek i programów wolnych od przemocy wśród dzieci i ich rodziców	Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, Policja, Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Specjalista ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba wydarzeń Liczba uczestników
1.2.5. Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie z zastosowaniem mediacji rodzinnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba rodzin korzystających z mediacji.
1.2.6. Mediacje rówieśnicze jako metoda rozwiązywania konfliktu poprzez osiągnięcie porozumienia i poprawy relacji rówieśniczych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba przeprowadzonych mediacji

1.3. Informowanie na temat form pomocy dla osób dotkniętych i zagrożonych przemocą				
1.3.1. Stworzenie, rozpowszechnienie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami nt. instytucji/ organizacji świadczących pomoc rodzinom/ osobom z problemem przemocy, wraz z ofertą wsparcia	Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba aktualizacji bazy Liczba instytucji w bazie Liczba instytucji i organizacji, w których dostępna jest baza danych
1.3.2. Prowadzenie i bieżąca aktualizacja zakładki na stronie internetowej dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba stron internetowych Liczba wejść na stronę
1.3.3. Upowszechnianie wśród mieszkańców informacji nt. Zespołu Interdyscyplinarnego i Procedury Niebieskie Karty	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba informacji o Zespole upowszechnianych w mediach lokalnych Liczba ulotek

2. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie				
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
2.1. Prowadzenie telefonu zaufania dla osób z problemem przemocy w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba dyżurów Liczba przeprowadzonych rozmów Liczba udzielonych porad
2.2. Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego poprzez prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i ich rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba dyżurów Liczba porad udzielonych w Punkcie Liczba osób doznających przemocy korzystających w Punkcie
2.3. Udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową w ramach zajęć prowadzonych w świetlicy środowiskowej	Świetlica Środowiskowa	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki zewnętrzne,	Liczba dzieci objętych wsparciem
2.4. Identyfikowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez realizację Procedury Niebieskiej Karty	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Policja, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Środki własne współrealizatorów	Liczba Niebieskich Kart Liczba Niebieskich Kart z podziałem na instytucje, które sporządzają NK

2. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie				
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
2.5. Informowanie ofiar przemocy w rodzinie o instytucjach i organizacjach oferujących specjalistyczne formy pomocy i wsparcia	Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba osób, którym udzielono informacji
2.6. Udzielanie pomocy medycznej osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz wystawianie bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie	Służba zdrowia	Na bieżąco	Środki własne realizatora	Liczba osób, którym udzielono pomocy: • w tym dzieci ofiar/ świadków Liczba wydanych zaświadczeń
2.7. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej dla osób doznających przemocy oraz zagrożonych przemocą	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba udzielonych porad prawnych, pedagogicznych, psychologicznych, Liczba osób objętych wsparciem
2.8. Zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy w rodzinie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba osób skierowanych do OIK, SOWDOP Średni okres pobytu

2. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
2.9. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom doznającym przemocy ze strony rodziców lub opiekunów prawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, kuratorzy sądowi	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba dzieci zabezpieczonych
2.10. Ograniczanie skutków przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych, grup psychoedukacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia Liczba spotkań Liczba grup wsparcia

3. Skuteczne procedury interwencyjne i działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
3.1. Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do podjęcia działań na rzecz zatrzymania przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Świetlica Środowiskowa	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba Niebieskich Kart (część D)
3.2. Izolowanie sprawców przemocy poprzez zastosowanie instrumentów prawnych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary	Sąd	Na bieżąco	Środki własne realizatora	Liczba osób wobec których zastosowano nakazu opuszczenia lokalu Liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary
3.3. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne	Liczba osób uczestniczących w programie

3. Skuteczne procedury interwencyjne i działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
3.4. Prowadzenie programów terapeutycznych i innych form oddziaływań psychologicznych dla sprawców przemocy w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne	Liczba osób uczestniczących w programie
3.5. Prowadzenie działań terapeutycznych skierowanych do sprawców przemocy nadużywających alkoholu służących wyjściu z uzależnienia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Uzależnień w Libiążu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba osób uczestniczących w terapii
3.6. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do rodziców lub opiekunów stosujących przemoc wobec dzieci	Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Na bieżąco	Środki własne współrealizatorów	Liczba osób uczestniczących w programie

4. Efektywna współpraca służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
4.1. Koordynowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba spotkań Liczba grup roboczych
4.2. Systematyczne diagnozowanie skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, potrzeb i zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny	1 raz na rok	Środki własne gminy	Liczba przeprowadzonych diagnoz
4.3. Prowadzenie statystyk służących monitorowaniu problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań	Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba Niebieskich Kart
4.4. Upowszechnianie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba przekazanych materiałów
4.5. Wymiana informacji nt. kompetencji, zadań, świadczonych form wsparcia pomiędzy poszczególnymi służbami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Placówki oświatowe, Policja, Świetlica Środowiskowa, służba zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów	Liczba spotkań

4. Efektywna współpraca służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy

Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
4.6. Organizacja szkoleń i warsztatów dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.	Zespół Interdyscyplinarny	2 razy w roku	Środki własne gminy, środki zewnętrzne	Liczba szkoleń Liczba warsztatów Liczba osób uczestniczących w warsztatach /szkoleniach Liczba osób, które podniosły wiedzę
4.7. Organizacja szkoleń i warsztatów resortowych dla przedstawicieli służb z zakresu rozpoznawania przemocy w rodzinie i realizacji procedury Niebieskie Karty.	Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1 raz w roku	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba szkoleń Liczba uczestników
4.8. Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminariach organizowanych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim lub ogólnokrajowym.	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, służba zdrowia, sąd, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Na bieżąco	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach

4. Efektywna współpraca służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy

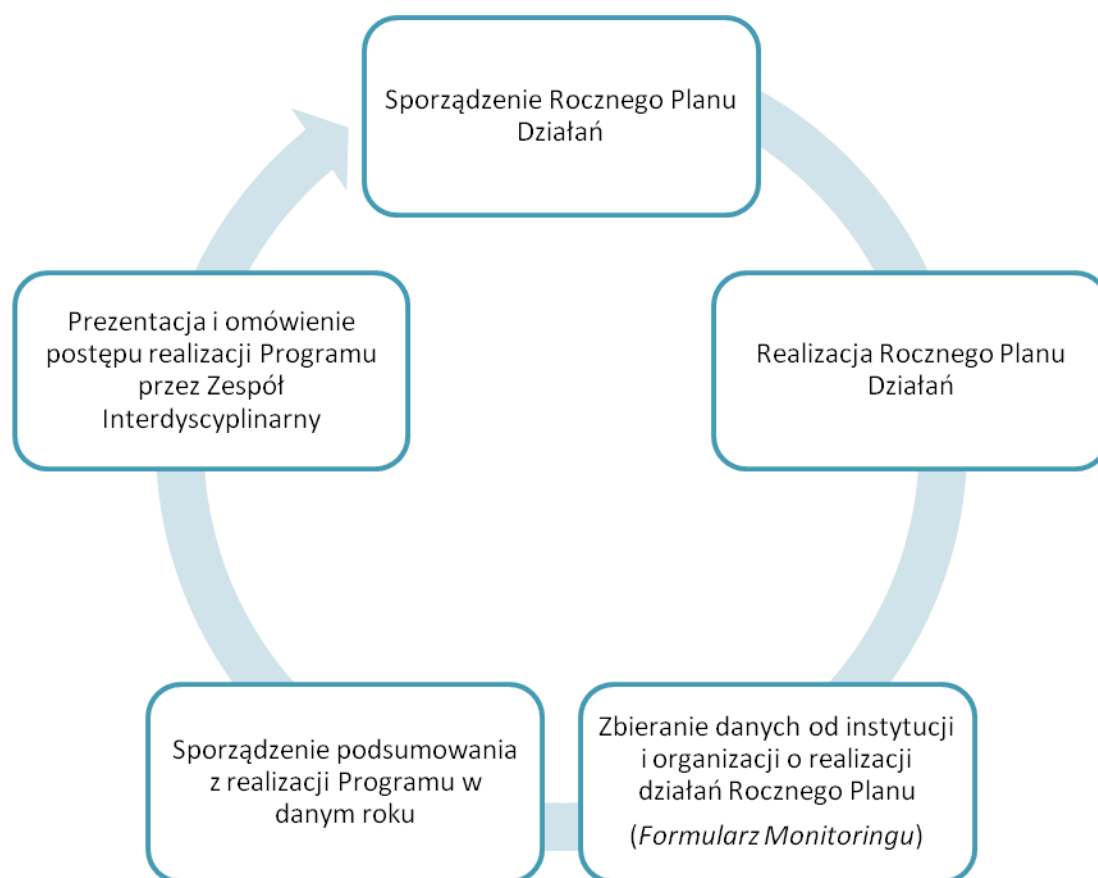
Kierunki i działania	Realizatorzy	Czas realizacji	Źródła finansowania	Wskaźniki
4.9. Wzmocnienie współpracy jednostek samorządowych z wymiarem sprawiedliwości i służbą zdrowia.	Zespół Interdyscyplinarny	2 razy w roku	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba spotkań Liczba wspólnych inicjatyw
4.10. Zabezpieczenie środków na obsługę bieżącego funkcjonowania Zespołu interdyscyplinarnego	Gmina	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba zabezpieczonych środków
4.11. Organizowanie cyklicznych spotkań pracowników instytucji pomocy społecznej na poziomie gminy i powiatu w zakresie wymiany doświadczeń, konsultacji	Zespół Interdyscyplinarny Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny	Raz w kwartale	Środki własne gminy, środki własne współrealizatorów, środki zewnętrzne	Liczba spotkań Liczba instytucji uczestniczących w spotkaniach Liczba osób uczestniczących w spotkaniach

ROZDZIAŁ 5. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest systematyczna ocena działań realizowanych w ramach *Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy* pod kątem następujących kryteriów:

- skuteczność – ocena w jakim stopniu realizowane są cele założone w Programie
- użyteczność – ocena w jakim stopniu zrealizowane działania odpowiadają potrzebom odbiorców.

Dane do ewaluacji zbierane będą corocznie w ramach zaplanowanego systemu monitoringu i posłużą ocenie stopnia realizacji założeń Programu. Schemat monitoringu i ewaluacji przedstawiono poniżej.

Realizacja Programu zakłada wdrażanie Rocznych Planów Działań, które będą przygotowywane przez Zespół Interdyscyplinarne. Roczne Plany zawierać będą działania zaplanowane w Programie, które instytucje i organizacje zamierzają realizować w kolejnym roku w ramach swojej działalności. Pod koniec roku każda organizacja i instytucja realizująca działania Programu zostanie poproszona o uzupełnienie Formularza Monitoringu, który zawiera wskaźniki realizacji poszczególnych celów wskazane w rozdziale 4. Na podstawie danych uzyskanych od realizatorów Zespół Interdyscyplinarne przygotowuje podsumowanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w danym roku. Wnioski płynące z monitoringu i ewaluacji mają posłużyć zmodyfikowaniu realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. SKŁAD GRUPY ROBOCZEJ DS. PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

L.p.	Imię i nazwisko	Reprezentowana instytucja
1.	Małgorzata Byrka	Sąd Rejonowy w Chrzanowie
2.	Mariola Cupiał	Zespół Szkół w Libiążu
3.	Anna Dudzik	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
4.	Izabella Gucik	Świetlica Środowiskowa w Libiążu
5.	Ewa Gut	Gimnazjum Nr 1 w Libiążu
6.	Krystyna Kawala	Sąd Rejonowy w Chrzanowie
7.	Bogumiła Latko	Rada Miejska w Libiążu
8.	Cecylia Ostafin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
9.	Jerzy Sabuda	Urząd Miejski w Libiążu
10.	Iwona Siuda	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
11.	Beata Smalcerz	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
12.	Renata Tomczyk	Zespół Szkolno – Gimnazjalny z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu
13.	Grzegorz Tuligłowicz	Komisariat Policji w Libiążu